

 כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 19:12

<http://bnei-zion.com>

פְּרִשְׁת הַשָּׁבוּעַ: שְׁלַח-לָךְ

צִיאַת הַשָּׁבֶת: 20:26 (ר"ת 21:11)

עֲרַשׁ"ק כב' סיון תשע"ג (31.5.13)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כְּנָפֵי בְּגָדֵיהֶם"

שְׁנֵינוּ בְּגִמְרָא (מְנַחֵת מַג'): "רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר: כָּל (אָדָם) שֵׁישׁ לוֹ תְּפִילִין בְּרֵאשׁוֹ וְתְּפִילִין בְּזֵרוּעוֹ, וְצִיצִית בְּבִגְדוֹ, וּמְזוּזָה בְּפֶתְחוֹ – הַכֹּל בְּחִיזוּק שְׁלֵא יִחָטָא, שְׁנֵאמַר: 'וְהַחוּט הַמְּשַׁלֵּשׁ לֹא בְּמַהֲרָה יִנְתַּק', וְאָמַר: 'חֲנֵה מִלְּאָךְ ה' סָבִיב לִירְאִיו וַיִּחְלָצֶם'".

הֵנָּה, רוֹאִים אָנוּ מִכָּאן, שְׁכָל הַמְּקָיִם שֶׁלֹּשׁ מִצְוֹת אֵלוֹ – תְּפִילִין, צִיצִית וּמְזוּזָה – יֵשׁ לוֹ שְׁמִירָה שְׁלֵא יִחָטָא. וְכַפֵּי שְׁאוּמֵר הַרְמַב"ם, בְּסִפְרוֹ "הֵיךְ הַחֻזְקָה", שְׁמֵקִיּוֹם מִצְוֹת אֵלוֹ נִבְרָאִים מִלְּאָכִים, הַשׁוֹמְרִים עַל הָאָדָם שְׁלֵא יִחָטָא, וְכַדְבְּרֵי קוֹדֶשׁוֹ (הַלְכוֹת תְּפִילִין וּמְזוּזָה ו', יג'): "...כָּל מִי שֵׁישׁ לוֹ תְּפִילִין בְּרֵאשׁוֹ וּבְזֵרוּעוֹ וְצִיצִית בְּבִגְדוֹ וּמְזוּזָה בְּפֶתְחוֹ – מוּחָזָק הוּא שְׁלֵא יִחָטָא, שֶׁהָרִי יֵשׁ לוֹ מִזְכִּירֵין רַבִּים, וְ...הֵם הַמְּלָאָכִים שֶׁמְצִילִין אוֹתוֹ מִלְּחָטוֹא, שְׁנֵאמַר: 'חֲנֵה מִלְּאָךְ ה' סָבִיב לִירְאִיו וַיִּחְלָצֶם'".

נִמְצְאוּ לְמַדִּים מִכָּל זֶה, שֶׁהַמְּקָיִם ג' מִצְוֹת אֵלוֹ – תְּפִילִין, צִיצִית וּמְזוּזָה – "מוּחָזָק הוּא שְׁלֵא יִחָטָא". וְלִכֵּן, גְּדוּלָּה מְעַלֵּת הַנְּעֵר, הַנִּכְנָס לְעַל הַמִּצְוֹת. שְׁכֵן, לְפָנֵי יוֹם "בְּרַ הַמִּצְוָה" יֵשׁ לִילָד רַק ב' מִצְוֹת: צִיצִית בְּבִגְדוֹ וּמְזוּזָה בְּפֶתְחוֹ. וְעֵדִין חֲסֵדָה הַחֻזְלִיָּה הַשְּׁלִישִׁית – מִצְוֹת הַתְּפִילִין, בְּרֵאשׁוֹ וּבְזֵרוּעוֹ. אוּלַּם, כְּאֲשֶׁר נִכְנָס הַנְּעֵר לְעַל הַמִּצְוֹת, וּמִנִּיחַ גַּם תְּפִילִין, הֵנָּה, יֵשׁ לוֹ אֶת כָּל שְׁלֹשׁ הַמִּצְוֹת, אֲשֶׁר עַל-יָדָן מוּבָטָח לוֹ שְׁלֵא יִחָטָא (בְּבַחֲנֵת "וְהַחוּט הַמְּשַׁלֵּשׁ לֹא בְּמַהֲרָה יִנְתַּק" קִהְלַת ד', יב.).

עַל-פִּי זֶה יוֹבֵן, מָה שֶׁשְׁנֵינוּ בְּגִמְרָא (עִירוּבִין יג'): "תְּנוּ רַבָּנָן: שְׁתֵּי שָׁנִים וּמְחַצָּה נִחְלָקוּ בֵּית שְׁמַאי וּבֵית הִלֵּל. הִלְלוּ אוֹמְרִים: נַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֵא נִבְרָא יוֹתֵר מִשְׁנִבְרָא, וְהִלְלוּ אוֹמְרִים: נַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שֶׁנִּבְרָא יוֹתֵר מִשְׁלֵא נִבְרָא. (לְבַסוּף) נִמְנוּ וּגְמָרוּ, שְׁנַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֵא נִבְרָא יוֹתֵר מִשְׁנִבְרָא". וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין מָה כּוֹנֵת חוֹ"ל בְּגִמְרָא בְּאוֹמְרֵם "נִמְנוּ וּגְמָרוּ"? וּמַדּוּעַ "נַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֵא נִבְרָא"? אוֹמֵר עַל-כֵּן הַמַּהֲרַשׁ"א: "נִמְנוּ" הוּא מִלְּשׁוֹן מִנִּין – שְׁעֲמָדוֹ חוֹ"ל עַל מִנִּין(=מִסְפָּר) הַמִּצְוֹת, וְרָאוּ שְׁבַת־רִי"ג(=613) הַמִּצְוֹת שֶׁנִּתְּנוּ לְיִשְׂרָאֵל, יֵשׁ שֶׁס"ה(=365) מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה", וְרַמ"ח(=248) מִצְוֹת "עֲשֶׂה". וְלִכֵּן, אַחֲרֵי שְׁנִבְרָא הָאָדָם, הוּא יְכוֹל לְקַיֵּם אִמְנָם אֶת כָּל רַמ"ח(=248) מִצְוֹת "עֲשֶׂה", אֲבָל מִצְד שְׁנֵי הוּא עֲלוּל גַּם לְעַבֹּר חֵס וְחֻלִּילָה עַל שֶׁס"ה(=365) מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה". וּמֵאַחַר וּמִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה" מְרֻבּוֹת מִמִּצְוֹת הַ"עֲשֶׂה", סִיכּוּיוֹ לְחָטוֹא גְּדוּלִים יוֹתֵר.

עַל-כֵּן "נִמְנוּ וּגְמָרוּ" – לְאַחַר שֶׁמְנוּ אֶת מִסְפָּר מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה" לְעוֹמֵת מִצְוֹת "עֲשֶׂה", גְּמָרוּ/הַחֲלִיטוּ שְׁנַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֵא נִבְרָא, כִּיּוֹן שְׁאֵז לְפָחוֹת לֹא יוּכַל לְעַבֹּר עַל מִצְוֹת הַ"לֹּא תַעֲשֶׂה". וְתַמְהוּ עַל-כֵּן הַמְּפָרְשִׁים: הָרִי הַקַּב"ה הוּא תְּכַלִּית הַטּוֹב, וְדַרְךְ הַטּוֹב הִיא לְהִיטִיב עִם אַחֲרִים. אִם כֵּן, אֵיךְ יִתְכַן שֶׁהַקַּב"ה בְּרָא אֶת הָאָדָם, כֵּן שִׁסְכּוּיוֹ לְחָטוֹא גְּדוּלִים יוֹתֵר?

אֵלָּא, יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהָרִי לְמַדְנוּ, שֶׁהַמְּקָיִם ג' מִצְוֹת אֵלוֹ – תְּפִילִין, צִיצִית וּמְזוּזָה – "מוּחָזָק הוּא שְׁלֵא יִחָטָא". אִם כֵּן, נִמְצָא, שְׁלֵא אַחַר שֶׁנַּעֲשֶׂה הָאָדָם "בְּרַ הַמִּצְוָה", וּמְקָיִם אֶת מִצְוֹת תְּפִילִין, הֵנָּה כְּבָר אֵז נַח לוֹ שְׁנִבְרָא, כִּיּוֹן שְׁמוּבָטָח לוֹ שְׁלֵא יִחָטָא, וְלֹא יַעֲבֹר עַל מִצְוֹת "לֹא תַעֲשֶׂה". וְמָה שֶׁנִּמְנוּ וּגְמָרוּ חוֹ"ל, שְׁנַח(=עֲדִיף) לוֹ לְאָדָם שְׁלֵא נִבְרָא, הוּא רַק אִם אֵין הוּא מְקָיִם ג' מִצְוֹת אֵלוֹ.

עֲנִין זֶה מֵאִיר לָנוּ מָה שֶׁכְּבָר לְמַדְנוּ מִדְּבַרֵי הַזֶּהָר הַקְּדוֹשׁ ("מִשְׁפָּטִים", דף צח), שֶׁבִּיּוֹם "בְּרַ הַמִּצְוָה" מְכַנִּים הַקַּב"ה בְּאָדָם אֶת הַנְּשֻׁמָּה, וְאוֹמֵר עֲלָיו: "בְּנֵי אֲתָה, אֲנִי הַיּוֹם יִלְדְתִיךְ".

וְצָרִיכִים אָנוּ לְהַבִּין עֲנִין זֶה, מַדּוּעַ רַק בִּיּוֹם הַ"בְּרַ הַמִּצְוָה" מְקַבֵּל הָאָדָם אֶת הַנְּשֻׁמָּה? אֵלָּא, יֵשׁ לוֹמֵר, שֶׁהַיּוֹת וּבִיּוֹם בְּרַ הַמִּצְוָה, כְּאֲשֶׁר מִתְחִיל הַנְּעֵר לְהַנִּיחַ תְּפִילִין, כְּבָר יֵשׁ לוֹ ג' מִצְוֹת – תְּפִילִין,

ציצית ומזוזה – שאז מובטח לו שלא יחטא (שהרי המלאכים שנבראים ממצות אלו שומרים עליו שלא יחטא). לכן, נמצא, כי רק ביום בר המצוה מתגלה לאדם שנתח לו שנברא. ואם כך, ראוי הוא לקבל את הנשמה הטהורה, כיון שאז מובטח לו שיוכל לשמור עליה, כפי שקבל אותה מהקב"ה. (וימאחר וכניסת הנשמה לאדם היא בבחינת בריאה מחדש, אומר עליו הקב"ה "בני אתה, אני היום ילדתיך").

ענין זה מבאר לנו גם מה שאמרו חז"ל הקדושים, שמצוה מן המובחר לעשות סעודה ביום בר המצוה, כפי שמביא ה"מגן אברהם" (או"ח סימן רכ"ה), ש"מצוה על האדם לעשות סעודה ביום שנעשה בנו בר מצוה, פיוס שנכנס לחופה...".

וכן כתב ה"קב ישר" (פרק א'): "חביב מאד לפני הקב"ה, כשרואה שהאב שמח על שזכה להגיע את בנו לחיוב קיום המצות. ועל-כן, חיוב גדול לעשות שמחה ומשתה באותו יום, כי יש נחת-רוח להקב"ה...".

ויש לומר, שהטעם לכך שביום בר המצוה עושים סעודת שמחה הוא, שלמרות שביום זה מתחייב בר המצוה בכל תרי"ג המצות – וכפי שלמדנו, נמנו וגמרו חז"ל, שנתח(=עדיף) לו לאדם שלא נברא יותר משנברא, שכן, מרובות יותר מצות "לא תעשה" ממצות "עשה" – אולם, מאחר וביום זה מקיים הוא את מצות התפילין, הנה כבר נח לו שנברא, כי יש לו את ג' המצות – תפילין, ציצית ומזוזה – השומרים עליו שלא יחטא, ועל-כך צריך הוא לשמוח בסעודת מצוה. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען... כל נשיא בהם" (יג' ב')

מעיר כאן הצדיק רבי משה חיים (בן בתו של הבעש"ט), בספרו "דגל מחנה אפרים": במלה "נשיא" אתה מוצא את האותיות "יש" ואת האותיות "אין". דבר זה בא לרמז, שקיימים שני סוגים של נשיאים. יש נשיא, שהוא בבחינת "יש" – מתרברב ומתהדר בתפקידו הרם, ומדגיש בכל הזדמנות את חשיבות מעמדו ורום מעלתו. לעומת זאת, יש נשיא שהוא בבחינת "אין", וחרף תפקידו הרם, נשאר איש ענו וצנוע בהליכותיו עם הבריות. נשיא כזה היה משה רבנו, שעליו מעידה התורה הקדושה, בסוף פרשת "בהעלתך": "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה". וממשיך בעל "דגל מחנה אפרים", ואומר: נשיא, המחזיק עצמו כ"אין" – ענו וצנוע – הוא למעשה "יש", דגול מרובה ואהוב על בני עמו. אבל נשיא המחזיק עצמו כ"יש" – תקיף ובעל שררה – הוא למעשה "אין" – ואינו זוכה לכבוד ולהערכה אצל נתיניו... "שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען... (יג' ב')

שואלים המפרשים, מדוע הקב"ה נתן יד חופשית למשה רבנו לשלוח את המרגלים, כדברי רש"י: "שלח לך" – לדעתך, אני איני מצוה לך. אם תרצה – שלח". והרי הקב"ה צופה ויודע הכל מראש, ויודע את הנזק והבכיה לדורות שיצמחו כתוצאה משילוח המרגלים. אם כן, מדוע לא מנע ה' לתברך במפורש את שילוח המרגלים? אלא, אומר מרן הגר"ע יוסף שליט"א, שעם כל הצער והפאב שנגרם לאבותינו בדור המדבר, וכמו שכתוב "במדבר הזה יתמו ושם ימתו...". – מכל מקום כדאי היה להם להישאר ארבעים שנה במדבר, וללמוד תורה מפי משה רבנו בכבודו ובעצמו. וכל התורה שלמדו נחרטה עמוק בלבם, כיון שלא הייתה להם שם דאגה של אכילה, שתיה וביגוד, וכמו שכתוב: "שמלתך לא בלתה מעליך ורגלך לא בצקה זה ארבעים שנה". וזכרו את הלימוד בצורה נפלאה כיון ששתו מבארה של מרים, שכל השותה ממנה אינו שוכח את תלמודו, והלימוד הזה השפיע לא רק לדורם, אלא לדורי דורות.

ובענין סגולת בארה של מרים הנביאה מסופר על האר"י הקדוש, שכשהתחיל ללמד את רבי חיים ויטאל את חכמת הקבלה, ורבי חיים לא תפס את אחד הבאורים מתמת עמק הענין, אמר האר"י לרבי חיים, שילכו יחד לימה של טבריה, וישתה מבארה של מרים. כשהגיעו לימה של טבריה, הבחין האר"י בבארה של מרים (בתוך הפיגרת), ואמר לתלמידו שישאב מים וישתה. ומאז ששתה רבי חיים ויטאל מבארה של מרים, קלט את כל הגילויים שגלה לו האר"י הקדוש.

ומעתה נבין את מעלת עם ישראל, שזכו ללמוד ממשה רבנו את כל התורה, והיתה להם בארה של מרים, וכל מה שלמדו נקלט היטב במוחם. ועל-כן אמר הקב"ה, שכל הסבל והתוצאה הקשה והמרה הם שוים וכדאיים, אבל בעיקר שעם ישראל ילמדו תורה ממשה רבנו – ולכן לא מנע הקב"ה ממשה רבנו מלשלוח את המרגלים.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כניסת השבת: 19:12

http://bnei-zion.com

פרשת השבוע: שלח-לך

יציאת השבת: 20:26 (ר"ת 21:11)

ערש"ק כב' סיון תשע"ג (31.5.13)

הפטרה: "וישלח יהושע" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"בבאכם אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה"

על הכתוב בפרשה, "בבאכם אל הארץ אשר אני מביא אתכם שמה והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה", אומר ה'עבודת ישראל" (המגיד הקדוש מקוננין, בשם רבי זושא מאניפולי) זיע"א, כי הסיבה שהקב"ה ברא את האדם, כך שלא יוכל להתקיים בלי מאכל ומשקה היא, כדי שהאדם, על-ידי אכילתו, יעלה (=יתקן, על-ידי הברכה שנקבעה לכל מאכל ומשקה) את **ניצוצי הקדושה** (=המגולגלים) בתוך המאכלים. (וזהו שפרש הבעש"ט הקדוש זיע"א את הפסוק (תהילים קד, ה): "רעבים גם צמאים, נפשם בהם תתעטף" – כלומר, מה שברא הקב"ה בני אדם – שיהיו "רעבים גם צמאים", ולא יוכלו להתקיים בלי אכל – הוא בגלל ש"נפשם בהם תתעטף" – מכיון שבתוך המאכל מתעטפים ניצוצי קדושה).

ופפי דבריו הקדושים של ה'עבודת ישראל" ("שלח לך"): "כשהאדם אוכל בתאוותו לפי דמיונו, ש(הרי) אי-אפשר לחיות בלא אכילה ושתיה, בודאי מן הנמנע שירים **ניצוצי הקדושה** שבתוך המאכל למעלה. רק אם האדם חכם ומשכיל על דבר, ואומר בלבו, 'הלא בודאי אם הבורא ברוך הוא, רצה שנחיה בלי אכילה, בודאי היה אפשר להתקיים כמו עתה. אלא שהבורא ברוך הוא, רצונו להחיות נפש כל חי על-ידי אכילה, ועל-ידי כך אני מוכרח לאכול בקדושה ובטהרה, ש(אז) אני עושה רצונו בכך. ואז יש בכח האדם להרים **ניצוצין קדישין** לשורשם, וזה פירוש הפסוק 'בבאכם אל הארץ'. דהינו, (בבאכם) אל הארציות, תדעו נאמנה 'אשר אני מביא אתכם שמה' – כי אני הבאתי אותך לזה. (שכן), הרעבון והצמאון מאת השם יתברך, והשביעה גם כן מאתו, אז 'והיה באכלכם מלחם הארץ תרימו תרומה לה', תגביהו **הניצוצין קדישין** למעלה".

וממשיך ה'עבודת ישראל" לפרש את המשך הכתוב, "ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה", ואומר: "שלא יאמר האדם, הנה אנכי עדין רך בשנים, ויש עת לכל חפץ, כשאזקין אשוב לעבוד אותו יתברך בהגבהת(=הרמת) **הניצוצין קדישין**, אבל עתה, כתיב בקהלת (יא, ט): 'שמח בחור בילדותיך'. ולזה אמר הכתוב, לא כן, (אלא) רק 'מראשית ערסתכם תתנו לה' תרומה'. כי עיקר העבודה בימי הילדות והבחרות ("מראשית ערסתכם") – כשהאדם שלם בכוחו, והוא הראשית לקדש מנעוריו".

(מכל זה צריך להשכיל וללמוד, שצריך להתקדש בקדושה יתירה בשעת האכילה, כדי להעלות את **ניצוצי הקדושה** מתוך המאכלים).

לפי המבואר, נבין את הקשר בין פרשה זו לפרשת המרגלים. שכן, כידוע, טעות המרגלים הייתה שחשבו הם שאי-אפשר לעסוק בתורה ובעבודת ה' בארץ ישראל, כפי שתריך ענין זה האדמו"ר מהרי"ד מבעלזא, ואמר, שהמרגלים לא רצו להיפנס לארץ ישראל, כיון שלא רצו להפסיד את אכילת המן, שהוא לחם אבירים, לחם רוחני שמלאכי השרת ניזונים ממנו. וגם חשבו שאפשר לעבוד את ה' יתברך פראוי ולעסוק בתורה – רק במדבר, ששם לא עסקו כלל בעניני העולם הזה. שהרי, את כל צורכיהם זמן להם שם הקב"ה: לחם מן השמים, מים מבארה של מרים, ואף בגדיהם ונעליהם לא בלו במשך ארבעים שנה.

אבל בארץ ישראל, ששם יפסיקו כל אלה, ויצטרכו בני ישראל לעסוק בעניני העולם הזה, בעבודת שדות וכרמים, שוב לא יוכלו לעסוק פראוי בתורה ובעבודת ה', ולכן בקשו למנוע את כניסתם של בני ישראל לארץ ישראל.

אולם, אומר מרן מהרי"ד מבעלזא, המרגלים טעו בכך. שכן, רצון ה' יתברך הוא, שהאדם יעסוק בעניני העולם הזה, ויכון גם בזה בלתי לה' לבדו. שהרי, בגלל זה ברא הקב"ה את האדם כגוף חומרי, עפר מן האדמה מן העולם הזה, ואחר-כך נפח באפיו נשמה מהעולם העליון – כדי להורות שעיקר העבודה צריכה להיות בעניני

הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא בְיַחַד, עַל-יְדֵי שְׂיִיחַד הָאָדָם אֶת כָּל עַנְיָנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה בְּלִתי לֵה' לְבָדוֹ. וּמִטַּעַם זֶה הַכְּנִיס
הַקַּב"ה אֶת יִשְׂרָאֵל לְאַרְץ שְׁהִיא אֶרֶץ זֶבֶת חֶלֶב וּדְבַשׁ, כְּדֵי שְׂיִתְעַסְקוּ בְּעַנְיָנֵי הָעוֹלָם הַזֶּה, וּיְכַוְּנוּ לְיַחַד אֶת הַכָּל
לְשֵׁם שָׁמַיִם.

לְכֵן בָּא הַקַּב"ה לְלַמֵּד אֶת יִשְׂרָאֵל דַּעַת, שְׂאִין הַדְּבָר כֵּן, אֲלֵא "וְהָיָה בְּאַכְלֹכֶם מִלֶּחֶם הָאֶרֶץ תְּרִימוּ תְרוּמָה לֵה'".
דְּהִינּוּ, שְׂבַעַת אוֹכְלִים יֹאכְלוּ לְשֵׁם שָׁמַיִם, וּיְכַוְּנוּ לְהָרִים אֶת הַנִּיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים שְׂבַתוֹךְ הַמֶּאֱכָל תְּרוּמָה לֵה', וְזֶהוּ
"תְּרוּמָה" - אוֹתִיּוֹת תְּרוּמָה ה' (תְּרוּמָה מִלְּשׁוֹן הַרְמָה), שְׂצָרִיךְ לְהָרִים/לְהַעֲלוֹת אֶת הַגְּשָׁמִיּוֹת, וּלְיַחַד אֶת כָּל עַנְיָנֵינוּ
בְּלִתי לֵה' יִתְבָּרַךְ. (עַל פִּי "אוֹרָה שֶׁל תּוֹרָה" לְהַרְה"ק פִּינְחָס פְּרִידְמָן)
"וּיְמִתּוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצְאֵי דְבַת הָאֶרֶץ רָעָה בַּמְּגַפָּה לַפְּנֵי הַי"י (יֵד' לז')

כּוֹתֵב כָּאֵן רִש"י, עַל-פִּי חז"ל (סוּטָה לֵה', יא'): הַמְּרַגְלִים נֶעְנְשׂוּ כָּאֵן מִיָּדָה כִּנְגַד מִיָּדָה: הֵם חָטְאוּ בְּלְשׁוֹן(=לְשׁוֹן
הָרַע), וְלָכֵן נִשְׁתַּרְבְּבָה (=נִתְאַרְכָּה) לְשׁוֹנָם עַד טְבוּרָם, וְתוֹלְעִים הָיוּ יוֹצְאִים מִלְּשׁוֹנָם וּבְאִינ(=נִכְנָסִים) לְתוֹךְ
טְבוּרָם. לְכֵן נֶאֱמָר: "בַּמְּגַפָּה לַפְּנֵי הַי"י, וְלֹא נֶאֱמָר "בַּמְּגַפָּה" סִתָּם, אֲלֵא "לַפְּנֵי הַי"י, שְׂכֵן מִיָּדָתוֹ שֶׁל הַקַּב"ה
הִיא מִיָּדָה כִּנְגַד מִיָּדָה, וְלָכֵן מִתּוֹ בְּאוֹתָהּ מִיָּתָהּ הָרְאוּיָה לָהֶם.
מוֹסִיף בְּעַנְיָן זֶה רַבִּי שְׁלֵמָה אֶפְרַיִם, בַּעַל הַ"כְּלֵי יָקָר": הַמְּרַגְלִים חָטְאוּ בְּלְשׁוֹנָם נֶגַד אֶרֶץ הָאֲבוֹת, הַקְּרוּיָה
בְּפִי הַקְּדָמוֹנִים "טְבוּרָה הָאֶרֶץ", עַל שׁוּם שְׂנִמְצָאָת בְּמֶרְכָּז הָעוֹלָם הַמִּיּוֹשֵׁב, וְלָכֵן נֶעְנְשׂוּ עַל-יְדֵי הַבּוֹרָא
יִתְבָּרַךְ בְּשֶׁרְבוּב לְשׁוֹנָם עַד טְבוּרָם - מִיָּדָה כִּנְגַד מִיָּדָה...
"עוֹלָם(=מְלוּן) חֶסֶד יְבִנְה"

פַּעַם בְּלִיל סַעְרָה, בְּשַׁעַת לֵילָה מְאוּחָרָת, נִפְתַּחַה הַדֶּלֶת בְּאֶחָד הַמְּלוֹנוֹת שְׂבַפִּילְדֶּלְפִיָּה, וְלִמְלוֹן נִכְנָסוּ בְּנֵי זוּג מְבוֹגְרִים,
כְּשֶׁהֵם נוֹטְפִים מִיָּם וְרוֹעֲדִים מִקּוֹר. הֵם פָּנוּ לַפְּקִיד, וּבִקְשׁוּ לְשַׁכּוֹר חֶדֶר לְמִשְׁךְ הַלֵּילָה.
הַפְּקִיד נָעִים תְּהִלִּיכוֹת הַבֵּיט בָּהֶם בְּמַבְט אֹהֶד, אֵדָּ אָמַר: "הַמְּלוֹן כִּרְגַע בַּתְּפוּסָה מְלֵאָה. אֵין אֶפִּילוּ חֶדֶר אֶחָד פָּנוּי!"
בְּנֵי הַזּוּג הַמְּבוֹגְרִים נִרְאוּ אוֹבְדֵי עֲצוֹת. זֶה כְּבָר הַמְּלוֹן הַשְּׁלִישִׁי שֶׁהֵם נִכְנָסִים אֵלָיו, וּבְכָל מְקוֹם שׁוֹלְחִים אוֹתָם
כְּלַעוּמַת שְׂבָאוּ, מֵאַחַר וְכָל הַחֲדָרִים תְּפוּסִים.

הַפְּקִיד הַבְּחִין בְּמִצּוֹקְתָם, וְרַחֲמָיו נִכְמְרוּ עֲלֵיהֶם. "אוֹלֵי תִרְצוּ לִישׁוֹן בְּחֶדֶר שְׁלִי?" - הֲצִיעַ. "זוֹ לֹא בְּדִיוֹק סוּיָטָה, אֲבָל
לְפָחוֹת יְהִיָּה לָכֶם מְקוֹם לְהִנִּיחַ אֶת רַאשְׁכֶּם לְמִשְׁךְ הַלֵּילָה". בְּתַחֲלִילָה בְּנֵי הַזּוּג הִסְסוּ לְהַקְשׁוֹת עַל הַפְּקִיד, אֲבָל מִזֶּג
הָאוֹיֵר בַּחוּץ רַק הַלֵּךְ וְנַעֲשֶׂה יוֹתֵר סוּעֵר, וְגַם הַפְּקִיד שְׂכַנַּע אוֹתָם, בְּאוֹמְרוֹ שֶׁהוּא מְמִילָא יוֹשֵׁב בְּדַלְפֶּק עַד הַבְּקָר,
וְחֲדָרוֹ נוֹתֵר רֵיק. הַפְּקִיד הִכִּין אֶת חֲדָרוֹ לְמַעַן שְׁנֵי בְּנֵי הַזּוּג הַמְּבוֹגְרִים, וְהֵם הוֹדוּ לוֹ מְקָרֵב לָבֶס.
לְמַחְרָת בַּבְּקָר, כְּאֲשֶׁר יָרְדוּ לְשֵׁלֶם אֶת הַחֶשְׁבּוֹן, אָמַר הַגָּבֵר הַמְּבוֹגֵר לַפְּקִיד: "אֲדוּנִי הַיָּקָר, אֲנִי מַעְרִיךְ אֶת הַיַּעֲלִילוֹת,
הָאֲדִיבוֹת וְהַתּוֹשִׁיָּה שֶׁלָּךְ. אַתָּה 'מִתְבַּזְּבֵז' בְּמְלוֹן הַקֶּסֶן הַזֶּה. לְדַעַתִּי אַתָּה מִתְאַיִם לְהִיּוֹת מְנַהֵל הַמְּלוֹן הַטוֹב בְּיוֹתֵר
בְּאַרְצוֹת תְּבֵרִית! אוֹלֵי בְּיוֹם מִן הַיָּמִים אֲבִנְהָ אֶת הַמְּלוֹן הַזֶּה, וְאֶמְנָה אוֹתָךְ לְמִנְהַלּוֹ..."
הַפְּקִיד חִיךְ בְּנִימוּס, וְהוֹדָה לְאוֹרַח עַל הַמַּחְמָאָה. הָאוֹרַח הוֹצִיא מִכִּיסוֹ כְּרִטִּיס בִּיקוֹר, וְנָתַן אוֹתוֹ לַפְּקִיד. הַפְּקִיד טָמַן
אֶת הַכְּרִטִּיס בְּתִיקוֹ, וְשָׁכַח מִהַמְּקָרָה תוֹךְ זְמַן קָצֵר.

לְאַחַר כְּמָה חוֹדְשִׁים נִקְלַע הַמְּלוֹן הַקֶּסֶן לַקְּשָׁיִים כְּלַפְלָיִים, וְנִסְגָּר. פְּקִיד הַקְּבֵלָה מְצָא אֶת עַצְמוֹ מְחוֹסֵר עַבּוּדָה. הוּא
נָסָה עַבּוּדוֹת שׁוֹנוֹת בְּתַחֲמוֹם הַמְּלוֹנָאוֹת, אֵדָּ לֹא הַצְּלַחָה. וּלְבַסּוֹף מְצָא עַבּוּדָה כְּמַלְצָר זוּטֵר בְּאַחַת הַמְּסַעְדוֹת
בְּפִילְדֶּלְפִיָּה.

וְהִנֵּה, לְאַחַר שְׁנַתִּים, נוֹחַת יוֹם אֶחָד מְכַתֵּב מִנִּיּוֹ יוֹרֵק בְּתִיבַת הַדּוֹאָר שֶׁל הַפְּקִיד. כּוֹתֵב הַמְּכַתֵּב מְזַכֵּר לַפְּקִיד, שְׂלַפְנֵי
שְׁנַתִּים וְחֲצִי הוּא וְאֲשֶׁתּוֹ הִגִּיעוּ בְּלִיל סַעְרָה לְמְלוֹן הַקֶּסֶן שְׂבוּ הַפְּקִיד עַבֵּד, וְהוּא דָּאָג לָהֶם בְּאוֹפֵן מִיּוֹחַד. "אֲנִי וְרַעֲיָתִי
מְבַקְשִׁים לְהַשִּׁיב לָךְ כְּגַמוּלָךְ, וְאֲנוּ מְזַמְיִים אוֹתָךְ לְבוֹא וְלַהֲתַאֲרַח בְּבֵיתֵינוּ לְמִשְׁךְ כְּמָה יָמִים", הַסִּתָּים הַמְּכַתֵּב.
לְמַעֲטָפָה הִנֵּה מְצוּרָךְ גַּם כְּרִטִּיס טִיסָה הַלּוֹךְ וְשׁוֹב מִפִּילְדֶּלְפִיָּה לְנִיּוֹ יוֹרֵק.

הַפְּקִיד שָׂמַח מְאֹד עַל הַהֲצָעָה. הוּא הִנֵּה מוֹתֵשׁ וּמִיּוֹאֵשׁ מַעֲבֹדְתוֹ הַקְּשָׁה בַּמְּסַעְדָּה, שְׂתַמּוּרְתָהּ קִבַּל שְׂכָר זָעוּם. תוֹךְ
כְּמָה יָמִים הוּא נָטַל חוֹפְשָׁה קְצָרָה וְטַס לְנִיּוֹ יוֹרֵק. הָאִישׁ הַמְּבוֹגֵר פָּגַשׁ אוֹתוֹ בַּשָּׂדֶה הַתְּעוּפָה, וּפְנָה בְּמַכּוֹנִיתוֹ לְכִיוּן
מֶרְכָּז מְנַהֲטוֹן. "לֵאן אֲנוּ נוֹסְעִים?", שְׂאַל הַפְּקִיד. "מִיָּד תִּרְאָה", הַשִּׁיב הָאִישׁ בְּחִיּוֹךְ צוֹפֵן סוּד.

כְּאֲשֶׁר הֵם הִגִּיעוּ לְצוּמַת שֶׁל הַשְּׂדֵרָה הַחֲמִישִׁית עִם רְחוּב 34, עָצַר הָאִישׁ וְהַצְּבִיעַ עַל בְּנִין עֶנֶק שֶׁהֵלֵךְ וְנִבְנָה - בְּנִין
מְפוֹאָר מְאֹבָן אֲדַמְדָּמָה עִם צְרִיחִים מְסוּגְנָנִים וּמְגִדְלֵי תְּצִפִּית. "אַתָּה רוֹאָה אֶת הַבְּנִין?" - שְׂאַל הָאִישׁ אֶת הַפְּקִיד -
"זֶה הַמְּלוֹן שְׂבַנִּיתִי לָךְ כְּדֵי שְׂתַנְהַל אוֹתוֹ...!". הַפְּקִיד לֹא הִבִּין. "אַתָּה בּוֹדָאי צוֹחֵק עָלַי...זוֹ בּוֹדָאי בְּדִיחָה", אָמַר
בְּמַבּוּכָה.

חִיּוֹךְ רַחֵב הַתְּפַשֵּׁט עַל פְּנֵי הָאִישׁ, וְהוּא הַשִּׁיב: "חֶסֶ וְחִלְלִילָה. אֲנִינִי צוֹחֵק עָלֶיךָ. אֲנִי רְצִינִי לְחַלוּטִין. הָאִם יֵשׁ לָךְ עֲדוּן
אֶת כְּרִטִּיס הַבִּיקוֹר שְׂנַתִּיתִי לָךְ בְּאוֹתוֹ לִיל סַעְרָה?". הַפְּקִיד הִהְמוּס שְׂלַף מֵאַרְנָקוֹ אֶת כְּרִטִּיס הַבִּיקוֹר שֶׁהָיָה שְׂמוֹר
אֲצֵלוֹ. הַשֵּׁם שֶׁהוֹפִיעַ עֲלָיו הִנֵּה וּלְיֵאֵם-וּוּלְדוֹרָךְ אֶסְטוֹר. רַק עֲכָשָׁיו הַבְּחִין הַפְּקִיד שְׂמִדוּבָר בְּאֶחָד מִבְּנֵי מִשְׂפַּחַת
אֶסְטוֹר הַעֲשִׂירָה וְהַמְּכּוֹרְסָמַת. הַמְּבַנָּה שְׂעָלָיו הַצְּבִיעַ וּלְיֵאֵם-וּוּלְדוֹרָךְ אֶסְטוֹר הִנֵּה מְלוֹן 'וּוּלְדוֹרָךְ-אוּסְטְרָיָה' הָרֵאשׁוֹן,
שֶׁהֵלֵךְ וְנִבְנָה בְּאוֹתָם יָמִים. הַפְּקִיד הַצְּעִיר הִפָּךְ לְהִיּוֹת מְנַהֵל שֶׁל הַמְּלוֹן, שֶׁהַתְּפַתַּח לְיָמָיו, וְהִפָּךְ לְרֶשֶׁת שֶׁל מְלוֹנוֹת
יוֹקְרָה זוֹהָרִים וְנוֹצְצִים. כְּבָר בְּאוֹתוֹ לִיל סַעְרָה בְּפִילְדֶּלְפִיָּה, הַבְּטִיחַ וּלְיֵאֵם-וּוּלְדוֹרָךְ אֶסְטוֹר לַפְּקִיד, כִּי יִמְנָה אוֹתוֹ
לְמַנְהַל הַמְּלוֹן, וְאֵכֵן כְּשֶׁהִגִּיעַ הַזְּמַן וּבִנְיַת הַמְּלוֹן עֲמָדָה לְהַסִּתָּים, הוּא עָמַד בְּהִבְטָחָתוֹ, וְשֵׁלֶם לַפְּקִיד אֶת שְׂכָרוֹ...
שֶׂבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!
נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן!

כניסת השבת: 19:12

http://bnei-zion.com

פרשת השבוע: שלח-לך

ציאת השבת: 20:26 (ר"ת 21:11)

ערש"ק כב' סיון תשע"ג (31.5.13)

הפטרה: "וישלח יהושע" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען..."

על הפתוב, "שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען..." , מבואר בזהר הקדוש (שלח קנה): "וישלח אתם משה... כלם אנשים'. כלהו זכאין הוו וראשי ד'ישראל הוו... אלא אמרו: אי יעלון ישראל לארעא, נתעבר אנן מלמהוי רישין, וימני משה רישין אחרנין. דהא אנן זכינן במדברא למהוי רישין, אבל בארעא לא נזכי". אומר הזהר הקדוש, שהמרגלים היו כלם אנשים צדיקים, וראשי ישראל, ואולם, בכל זאת דברו סרה על ארץ ישראל, כיון שיידעו שרק במדבר הם ישארו בנשיאותם, אבל כאשר יכנסו לארץ ישראל, הם יאבדו את נשיאותם.

לכאורה הדבר אינו מובן כלל. מפיון שהמרגלים היו אנשים גדולים, איך חטאו בחטא כל-כך גדול, לדבר סרה על ארץ ישראל, רק כדי לא לאבד את נשיאותם?

נקדים תחילה להביא מה שפתוב (במדבר יג, טז): "ויקרא משה להושע בן נון יהושע", ופרש רש"י זצ"ל: "נתפלל עליו: יה' יושיעך מעצת מרגלים".

וצריכים אנו להבין, מדוע דוקא התפלל משה על יהושע בשם יה' שיושיע אותו מעצת מרגלים, ולא בשם אחר? נקדים להביא מה שמבואר בספר "ערוגת הבשם", על הפתוב בפרשת "בשלח": "ויאמר כי יד על פס יה' מלחמה ליהוה בעמלק מדר דר". ופרש רש"י, בשם חז"ל, שנשבע הקב"ה, שכל זמן שעמלק קיים – אין השם (=שמו של הקב"ה – "יהוה") שלם. שכן, היה צריך להיות כתוב: "כי יד על פס יהוה". אלא, שבגלל שעמלק קיים, אין השם שלם, וחסרות האותיות וה' משמו המלא של ה' יתברך (יהוה), ולכן כתוב: "יד על פס יה'", ללא האותיות וה'.

וצריך לדעת, אומר "ערוגת הבשם", שאת ענין זה, שאין שם הקב"ה שלם, מרגיש האדם בעת שהוא עוסק בתורה. שכן, אם היה שמו יתברך שלם, יכול היה האדם להגיע להשגות גדולות הרבה יותר בתורה הקדושה (שהרי כל אות משמו יתברך היא אינ-ספור צינורות שפע). וזהו שרמז דוד המלך: "אשרי הגבר אשר תיסרנו יה' ומתורתך תלמדנו". דהינו, הייסורים/חוסר בהשגות התורה נובעים משם "יה'", שהרי אין שמו יתברך שלם, שכן כאמור חסרות אותיות "וה" משמו יתברך (יהוה).

ואיך מרגיש האדם את זה? על-ידי "ומתורתך תלמדנו", כאשר הוא לומד בתורה ומגלה שאין לו בה השגות גדולות.

והנה, ידוע ומפורסם ששמו של הקב"ה יהוה מרומו בראשי התיבות של הפסוק: "ישמחו השמים ותגל הארץ". ויש לומר, שבשמים גדולתו של הקב"ה היא תמיד ובכל זמן. שהרי, בכל זמן ובכל עת רבבות של מלאכים משבחים אותו, וזהו "ישמחו השמים" – שתמיד יש את אותיות יה'. ואולם "ותגל הארץ", ראשי התיבות וה, הוא רק על "הארץ" – היא ארץ ישראל.

והנה, כאמור, מבואר בזהר, שהמרגלים דברו סרה על ארץ ישראל כיון שיידעו שאחרי כניסתם לארץ, שוב לא יוכלו לשמש בנשיאות, ועל-כן רצו להישאר במדבר, שם יוכלו להישאר בנשיאותם. ואולם, אילו היו המרגלים מתבוננים, שעל-ידי התרחקותם מארץ ישראל, אין שמו יתברך שלם (שהרי "ותגל הארץ" ראשי התיבות וה, נשלם רק בארץ ישראל), כי אז היו יכולים להתגבר על יצרם, ולא לדבר סרה על הארץ.

וזהו שהתפלל משה על יהושע: "יה' יושיעך מעצת מרגלים". דהינו, כאשר תשים לנגד עיניך את שם יה', שהוא חצי משם הקב"ה כל עוד שאין ישראל שרויין על אדמתם, כי אז תוכל להינצל ולהיושע מעצת המרגלים. דבר אחר אומר "ערוגת הבשם", הנה ידוע מה שאמרו חז"ל בגמרא (סוטה יז): "דרש רבי עקיבא: איש ואשה שזכו – שכינה ביניהם (יה), לא זכו – אש אוכלתן". ופרש רש"י זצ"ל: "שכינה ביניהם – שהרי חלק (הקב"ה)

את שמו, ושכנו ביניהן: **יוד באיש ו-ה"א באשה**. (על-כן, אם) לא זכו - **אש** אוכלתן - שהקב"ה מסלק שמו מביניהן, ונמצאו **אש ואש**. (**איש אשה**).

לפי זה, אומר "ערוגת הבשם", הרי כידוע כלל ישראל ביחד עם ארץ ישראל הם כדמיון איש ואשה, כמאמר הנביא (ישעיה סב): "לא יאמר לך (=כנסת ישראל) עוד עזובה, ולא רצון (=ארץ ישראל) לא יאמר עוד שממה... כי יבעל בחור בתולה יבעלוך בניך". ולכן, נמצא, שכל זמן שישאר שרויין על אדמתם בארץ ישראל, הרי הם כדמיון איש ואשה, ששכינה שרויה ביניהן (יה) בבית המקדש. ועל-כן התפלל משה: "יה יושיעך מעצת מרגלים". דהינו, משה התפלל על יהושע, שיזכור, ששם **יה** שורה על ישראל (בבית המקדש) רק כשהם מצויים בארץ ישראל. (לפי זה מובן גם מדוע לאחר שהסתלקה השכינה הקדושה **נשרף** בית המקדש, כמו שכתוב (איכה ד, יא): "ויצת **אש** בציון ותאכל יסודתיה", כי לאחר סילוק "יה" מאיש ומאשה - נשאר **אש אש**, בבחינת "לא זכו - **אש** אוכלתן"). (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פניחס פרידמן) "והיה לכם לציצית וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה'" (טו' לט')

על מצות ציצית כותב כאן רש"י: "וזכרתם את כל מצות ה'" - המניין (=הגמטריה) של המלה "ציצית" הוא שש מאות (600). ועוד שמונה חוטים, וחמשה קשרים המצויים בכנפות הציצית, שהם יחד שלש עשרה (13), סך-הכל שש מאות ושלוש עשרה (613), כמנין תרי"ג (=613) המצות שבתורה. ועל-כך אומרים חז"ל: כל המקיים מצות ציצית - מעלה עליו (=נחשב) כאילו קיים בכל רגע ורגע את "כל מצות ה'" (תרי"ג מצות).

האלישי"ך הקדוש מוסיף עוד רמז נפלא, ואומר שהתיבות "כל מצות ה'" הם בגמטריה **612**. ומאחר ופאמור יש לנו תרי"ג (=613) מצות שעלינו לקיים, ומצות ציצית היא כמובן אחת מהן. נמצא, שעל-ידי שהאדם מקיים את מצות ציצית, הוא יבוא לזכור את שאר המצות, שהם **612** מצות. וזהו שאומר הכתוב: "והיה לכם לציצית... וזכרתם את כל מצות ה'". דהינו, על-ידי "והיה לכם לציצית" - כאשר אתם מקימים את מצות ציצית, הנה על-ידי כך "וזכרתם" - תזכרו לקיים את "כל מצות ה'" (=612) - את שאר המצות שהקב"ה נתן לנו.

"ויאמר ה' אל משה עד אנה ינאצני..."

הרה"ק רבי יששכר דב בער מראדושיץ זצ"ל, הידוע בשם ה"סבא קדישא", היה קדוש ופרוש, והרבה בתעניות ובסיגופים. נודעה בעיקר עבודתו בטבילתו במקוה, והיה טובל אף בנהרות קפואים ומושלגים. והיה ידוע בדורו כבעל מופת גדול, שרבים נהרו לפתחו.

פעם אחת בא עז פנים אליו, אשר נשא מסוה חסידות על פניו, ועשה עצמו כאילו הוא מאנשי שלומו. וכל זאת, כדי לשחוק על התנהגותו בקדש של ה"סבא קדישא".

היה זה בליל שבת קדש, קודם הקידוש, וה"סבא קדישא" הלך לטבול במקוה, כדרכו בקדש. אותו עז פנים וחצוף, הוציא מחיקו בקבוק חתום יפה, אשר בתוכו הכניס מי רגלים, רח"ל. והיה נראה אותו הבקבוק, במראהו החיצוני, כזין משובח. והוא, בעזות מצח, נגש למשמשי הרב, ואמר להם: הבאתי יין משובח עבור הרבי, וראוי שה"סבא קדישא" יקדש על יין זה.

והנה, כאשר חזר הצדיק מהמקוה, כאשר דרכה כף רגלו על מפתן הבית, הרגיש מיד ברוח קודשו במעשי אותו נבל. מיד עמד ה"סבא קדישא", וצוה למשמשו שיטול מיד את הבקבוק מהשלחן, וצוה עליו לנענעו ולהוציאו מחוץ לבית. וכך עשה אותו שמש, כדברי רבו.

כאשר חזר השמש, אמר ה"סבא קדישא" בקול רם, כדי שישמע אותו חצוף: "כשם שנענעת את הבקבוק, כך ירעדו איברי העז פנים הלז, עם בניו עד שבע דורות". הדבר יצא מפיו הקדוש, ומיד אחזה את אותו בליעל רעדה ופלצות, ולא יכול היה לעמוד על רגליו, והחל לרעוד בכל גופו ללא הפסק, ומיד השליכוהו החוצה, בפקודת הצדיק. וכפי שאמר ה"סבא קדישא": אותו עז פנים נשאר במחלתו עד סוף ימיו, ולבד מזה ירד מנכסיו והיה בזוי ומבוזה כל ימיו בהסר-כל, וגם נתקיים בזרעו מה שאמר הרב, ועד שבע דורות אחריו היו כלם מרעידים, ונקראו בשם "המתנועעים".

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

כניסת השבת: 19:12

http://bnei-zion.com

פרשת השבוע: שלח-לך

ציאת השבת: 20:26 (ר"ת 21:11)

ערש"ק כב' סיון תשע"ג (31.5.13)

הפטרה: "וישלח יהושע" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"שלח לך אנשים ויתרו את ארץ כנען..."

על הכתוב (דברים א', כב'), "ותקרבון אלי כלכם ותאמרו: נשלחה אנשים לפנינו ויחפרו לנו את הארץ", אומרים חז"ל הקדושים, שאמנם המרגלים, מצד עצמם, היו צדיקים ופשרים, אך בהיותם שליחים של עם ישראל, שמחשבתם היתה רעה (שהרי ישראל לא האמינו בה', שהבטיח להם את הארץ), הנה המחשבה הרעה הזאת של ישראל השפיעה על השליחים/המרגלים, שידברו סרה על הארץ, למרות שהיו המרגלים צדיקים. וכפי דבריו הקדושים של המהר"ל מפראג: "באותה שעה פשרים היו (המרגלים). אבל, משנשלחו, והיו שלוחיהם של רשעים, למדו (המרגלים) ממעשיהם, ונעשו כפי המשלחים..."

וכן כותב גם "אור החיים" הקדוש: "אפשר לצד שפונת המשלחים (=ישראל) היתה רעה, תפעיל פועל רע בשליח (=ממרגלים), ויחזור להיות 'שלוחו של אדם - כמותו', ותולד בו תכונה רעה, מה שלא היתה בו קודם". רעיון קדוש זה, שהמשלח משפיע על השליח, מצינו גם בדברי ה"חתם סופר" (שלח לך), אלא שהוא מוסיף גם, שמטעם זה נכשלים שליחי ציבור בימינו. שכן, כונתם הרעה של המשלחים משפיעה עליהם לרעה. וכפי דבריו הקדושים: "נראה לי, דעיקר חטא (ה)מרגלים היתה מחמת כונת השולחים. כי הרבה מפסיד השליח על-ידי כונת המשלח, וכן יארע לשלוחי ציבור בימינו, בעונותינו הרבים".

אם כך, יש לנו לשאול, מהי אשמתם של המרגלים? שהרי למדנו שהיו צדיקים ופשרים, ורק מחמת כונתם הרעה של שולחיהם/בני ישראל, טעו ודברו סרה על ארץ ישראל. אם כן, מדוע שיענשו וימותו על-כך? אלא, אומר ה"חתם סופר", שמטעם זה צוה הקב"ה למשה "שלח לך אנשים" - לך לדעתך (רש"י), כדי שיתכוננו המרגלים ללכת בשליחותו של משה, שהיתה על-פי ה', שאז לא תהיה מחשבתם הרעה של ישראל יכולה להשפיע עליהם.

רעיון קדוש זה מבואר ב"חידושי הרי"ם" (מכתבי החסידים): "המרגלים היו יכולים להציל את נפשם, בכך שיעשו שליחותם רק בשביל שדבר ה' אל משה לאמר 'שלח לך', ולא בשליחותם של בני ישראל, בבחינת (אבות ד', ד'): 'בטל רצונך מפני רצונו', והיו ניצולים גם הם וגם בני ישראל".

ומוסיף ואומר על-כך הרה"ק פינחס פרידמן: ונראה, כי רעיון נשגב זה יסודתו בהררי קדש. שהרי שנינו במשנה (ברכות לד'): "המתפלל וטעה, סימן רע לו. ואם שליח צבור הוא, סימן רע לשולחיו, מפני ששלוחו של אדם כמותו". הרי לנו דברים ברורים ומאירים כשמש, שאם האדם פועל על דעת עצמו, ההצלחה או הכשלון שלו, תלויים רק בעצמו. אבל אם הוא שליח ציבור, כי אז ההצלחה והכשלון שלו תלויים רק בשולחיו/במי ששלח אותו. (שאם כונתם היתה רעה - יכשל בשליחותו. ואם כונתם היתה לטובה - יצליח), כפי שמפרשת המשנה: "מפני ששלוחו של אדם כמותו".

על-פי האמור נשפיל להבין מה שכתב ה"שפת אמת" (שנת תרל"א), בשם זקנו בעל "חידושי הרי"ם": "...אדוני אבי זקני מורי ורבי זצלה"ה (בעל "חידושי הרי"ם"), (היה) רגיל לומר: גם אדם המקים את מצות בוראו, שנשלח בעולם הזה כדי לעשות רצונו יתברך, נקרא שליח מצוה בודאי".

כלומר, ה"חידושי הרי"ם" מגלה לנו כאן רעיון נשגב ונפלא, שצריכים ותיבים אנו ללמוד ולהפנים בתוכנו תמיד. הנה, למרות שהמרגלים היו אנשים גדולים (במעלתם הרוחנית), כמו שכתוב: "כלם אנשים ראשי בני ישראל המה", ופרש רש"י: "כל (פעם) שמוזכרת המלה 'אנשים' שבמקרא, (מראה על) לשון חשיבות". ובכל זאת, מכיון שהלכו בשליחותם של ישראל, שכונתם היתה רעה, השפיעה אותה כונה עליהם לרעה. (ואילו היו הולכים בשליחותו של מקום/הקב"ה - לא היו נכשלים כלל).

כך ראוי לכל אחד מישראל לזכור תמיד, שהקב"ה שלח אותו לפאן, לעולם הזה, כדי שיעשה את רצונו יתברך. ואם יזכור האדם תמיד, בכל מעשיו, שהוא שליחו של הקב"ה, ויכון לקיים רצונו יתברך – כי אז, כונתו הטהורה של המשלח, הוא הבורא יתברך שמו, תשפיע על האדם, כדי שיוכל לעבוד את ה', ולמלא את רצונו בתכלית השלימות. אמן כן יהי רצון. (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן) "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, אשר אתם זנים אחריהם"

המפרשים עומדים על-כך ששלוש הפרשיות הראשונות, שבהן מוזכר **עמלק** הן: "וישלח", "בשלח" ו"שלח לך". הנה, בפרשה הראשונה, "וישלח" מוזכר **עמלק** (בראשית לו, יב): "ותמנע היתה פילגש לאליפז בן עשו ותלד לאליפז את **עמלק**". בפרשה השנייה, "בשלח", מוזכר **עמלק** (שמות יז, ח): "ויבא **עמלק** וילחם עם ישראל ברפידם". ובפרשה השלישית, פרשתנו, פרשת "שלח לך" (במדבר יג, כט): "**עמלק** יושב בארץ הנגב". ויש לומר, שלא בכדי **עמלק** מוזכר בשלוש פרשיות אלה דוקא, הבאות מהשרש "ש.ל.ח.". ונראה לומר, שכל זה בא לרמוז לנו שצריך לשלח(=לגרש) מקרבנו את **עמלק**, הוא ה"מ הרשע, המסמא לנו את העינים, כדי שלא נבחין בין טוב לרע. על-כן צריך להיזהר ממנו מאד. שכן, כך היא דרכו של **עמלק**: בהתחלה הוא בבחינת "תינוק", שלא מזיק, כמו שכתוב בפרשה הראשונה "ותלד...את **עמלק**". וכשאין נזהרים חלילה מה"תינוק" הזה, הוא כבר בא ונלחם בנו, כפי שכתוב בפרשה השנייה: "ויבא **עמלק** וילחם עם ישראל". וכאשר הוא נלחם בנו, ואין אנו מוכנים לקראתו (שהרי חשבנו שתינוק לפנינו) – הנה הוא מצליח לחדור ולשבת בבטחה בקרבנו, ועל-כן כתוב בפרשה השלישית: "**ועמלק** יושב בארץ הנגב". (ולכן, ביום הפיפורים מזהיר אותנו הקב"ה, שצריך לשלח ולגרש את השעיר, הוא עשו, אבי **עמלק**, כמו שכתוב: "והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי...לשלח אתו לעזאזל המדברה").

אמנם יש עצה, כיצד להילחם כנגד **עמלק** כזה, והיא, על-ידי **שנקדש** את הלב ואת העינים לה' יתברך, וכמו שכתוב בפרשת ציצית (במדבר טו, לט): "ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, אשר אתם זנים אחריהם". שכן, יש כאן מידה כנגד מידה: אם אנו נקדש את העינים כאן למטה בעולם הגשמי, יעזרו לנו מלמעלה, בשמים, **לפקוח** את העינים, ולהיזהר מאותו "תינוק", המסמא לנו את העינים, ומבקש לבוא ולשבת בקרבנו, ולשלוט בנו, חלילה. ועוד יש לומר, כי **עמלק** מופיע גם בפרשת "כי תצא" (דברים כה, יז): "זכור את אשר עשה לך **עמלק**...". אם כן, הפתרון והדרך לנצח את **עמלק**, יצר הרע – הבא אלינו פתינוק ("ותלד...את **עמלק**"), במטרה להילחם בנו ("ויבא **עמלק** וילחם") ולשבת בקרבנו ("**עמלק** יושב בארץ הנגב") – הוא לצאת כנגדו למלחמה ("כי תצא למלחמה"), בבחינת "הבא להורגך – השכם להורגו".

יהי רצון מלפני אבינו שבשמים, שנוכל, בעזרתו יתברך, להילחם ולנצח תמיד את **עמלק**, הוא יצר הרע, בזכות שמירת העינים והציאה למלחמה כנגדו – אמן כן יהי רצון. (ר' חי ציון מזרחי הי"ו) "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת..."

על כפל הלשון בפתח פרשת ציצית, אומרים המפרשים: "דבר...ואמרת" – להזהיר גדולים על קטנים, שישמרו מצות ציצית, השקולה כנגד כל תרי"ג המצות שבתורה.

בענין זה מספרים חסידים: האדמורי"ם מבית רוז'ין היו נוהגים לעטוף את התינוקות מבני החדש ומעלה ב"ארבע נפשות". ומעשה ברבי דוד משה מצ'ורטקוב, בנו של רבי ישראל מרוז'ין, כשהיה תינוק. פעם אחת החל לבכות בקולי קולות בעריסתו, ובשום פנים אי-אפשר היה להרגיעו ולהשתיק את בכיו. נבהלה הרבנית ונכנסה לחדר בעלה הצדיק, ליטול ממנו עצה מה לעשות בתינוק, הבוכה ללא הפסק. "לכי נא ובדקי בציציות של הטלית הקטן, שהלבשת היום את הילד" – קרא הצדיק בקול רגוע, ושב לעין בספר שלפניו. מהרה הרבנית אל התינוק, וגילתה, שחוט אחד מן הטלית הקטן, שהלבישה באותו בקר את דוד משה הקטן, נקרע על-ידי ון בולט בקצה העריסה. מיד הסירה הרבנית את הטלית הקטן הפגומה, ועטפה אותו ב"ארבע נפשות כשרות", וכהרף עין נרגע התינוק, והחל מתוך בעיניו הרכות והטובות. מאותו יום והלאה – מספרים חסידים רוז'ין – קראו לתינוק: "היהודי בעל הציצית", הלא הוא הצדיק רבי דוד משה מצ'ורטקוב. "חז"ל אומרים על מצות ציצית קטן, שמלבד שהציצית שקולה כנגד כל המצות כולן, וכל הלובש ציצית מקים בכל רגע ורגע תרי"ג מצות, והציצית הקטן הוא בבחינת "אור מקיף" העוטף את האדם שלוּבשו, ומגן עליו מפני החיצונים(=כחות הטומאה), וכן הוא סגולה לזכרון שנאמר: "וראיתם אתו וזכרתם את כל מצות ה'..." שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!

כניסת השבת: 19:12

<http://bnei-zion.com>

פרשת השבוע: שלח-לך

יציאת השבת: 20:26 (ר"ת 21:11)

ערש"ק כב' סיון תשע"ג (31.5.13)

הפטרה: "וישלח יהושע" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בני ציון"

"וזכרתם את כל מצות ה' ועשיתם אתם" (טו' לט')

הגה"ק, בעל ה"בני יששכר", בהקדמתו המפורסמת ל"דרך פקודיך", אומר בשם הארז"ל הקדוש, שכל אחד מישראל חייב לקיים את כל תרי"ג (613) מצות הדאורייתא (=שבתורה), במחשבה דיבור ומעשה, כדי שיוזכה לעשות לעצמו "**חלוקא דרבנן**", שהוא לבוש של **אור** לנשמה בעולם העליון. (לבוש זה מורכב מרמ"ח (=248) מצות "**עשה**" ומשס"ה (=365) מצות "**לא תעשה**"). ואם לא קיים האדם את כל המצות, חייב הוא לאחר מיתתו להתגלגל שנית ושלישית, ולרדת שוב לעולם הזה, עד שיקיים את כל המצות.

והנה, לכאורה הדבר תמוה. הרי אין לאדם אפשרות לקיים את כל תרי"ג (613) המצות! שהרי יש מצות ששיכות רק לכהן, וישנן מצות ששיכות רק ללוי, או לישראל, ואין לנו אפשרות לקימן. אם כן, לכאורה, נצטרך לחזור בגלגול של כהן או לוי או ישראל כדי להשלים מצות אלו. ומה יש באפשרותנו לעשות כדי להשלים את כל תרי"ג (613) המצות בגלגול אחד?

אומרים חכמי ישראל, שזהו מה שבקש אותו גר, כשאמר לשמאי: "למדני את כל התורה כלה, כשאני עומד על רגל אחת". כלומר, למדני לקיים את כל התורה כלה, את כל מצותיה - "על רגל אחת" - כלומר בפעם אחת, בגלגול אחד (בהיותי בחיים בעולם הזה), כדי שלא אצטרך להתגלגל להיות כהן או לוי, כדי להשלים את המצות שלא יכולתי לקיים בהיותי ישראל.

דחפו שמאי "באמת הבנין" שבידו. שכן, שמאי סבר שבאמת אי-אפשר לקיים את כל המצות בפעם אחת בעולם הזה, אלא צריכים לחזור בגלגול ולהשלים את החסר. אבל כשבא אותו גר להלל, נתן לו הלל עצמה נפלאה כדי לא לחזור בגלגול, ואמר לו: "דעלך סני, לחברך לא תעביד (=מה **ששנוא** עליך - אל תעשה לחברך), וזהי מצות: "**ואהבת לרעך כמוך**", ו"זו כל התורה כלה" - אמר לו הלל.

ופונת הלל היתה: כאשר האדם מקיים את "**ואהבת לרעך כמוך**" - **לאהוב** כל יהודי כמו את עצמו, ובהיותו יודע שכל ישראל ערבים זה לזה, כגוף אחד בלב אחד - ממילא אם חברו מקיים מצוה מסוימת, שהוא לא יכול לקימה, נחשב לו כאילו הוא קיים מצוה זו.

ולמה הדבר דומה? לאדם שמניח תפילין בראשו ובזרועו. וכי שייך לומר שרק היד והראש קימו מצות תפילין, ושאר האיברים לא? ודאי שזה לא נכון! כיון שכל האיברים מחוברים בגוף אחד ובנפש אחת, ולכן נחשב כאילו כל האיברים קימו מצות תפילין.

וכן, כאשר איש ישראל מקבל עליו את "**ואהבת לרעך כמוך**", אזי נחשבים כל ישראל כאיש אחד, וממילא אם אחד קיים מצוה מסוימת, נחשב כאילו כל ישראל קימו מצוה זו. לכן, אפילו אם האדם אינו כהן, מפל מקום כאשר כהן מקיים מצוה, נחשב הדבר כאילו הוא קיים מצוה זו.

וזהו שאמר הלל לאותו גר: "דעלך סני, לחברך לא תעביד (=מה **ששנוא** עליך - אל תעשה לחברך) - כיון שעל-ידי מצות "**ואהבת לרעך כמוך**" תוכל לקיים את כל מצות התורה "על רגל אחת", כלומר בגלגול אחד... (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינחס פרידמן)

"הגנו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' כי חטאנו" (יד' מ')

אמרו חז"ל: "**שערי תשובה** - לעולם פתוחין" (איכה רבה ג', לה). ואם כן מדוע, לא נתקבלה תשובת יוצאי מצרים, שהתחרטו על שהלכו אחר דברי המרגלים, וקראו: "הגנו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' כי חטאנו"? והרי יש כאן ("כי חטאנו") הכרה **בחטא** וידינו! משיב על-כך החכם דוד גולדמן, שהיה מזקני פולין, לאחר מלחמת העולם השנייה: **תשובה** אמיתית אינה חוזרת

לְעוֹלָם רִיקָם, כִּי שְׁעָרֵי תְּשׁוּבָה לֹא נִנְעָלוּ לְעוֹלָם בְּפָנֵי הַחוֹטְאִים. אֲךָ הַתְּנָאֵי הוּא, שֶׁהַחוֹטָא מְכִיר בְּחָטָא, וּמִתְחַרֵּט עָלָיו בְּלֵב שְׁלֵם. אוֹלָם, יוֹצְאֵי מִצְרַיִם, שֶׁנִּגְזַר עֲלֵיהֶם לָמוּת בַּמִּדְבָּר, וְלֹא לְהִיכָנַס לְאַרְצֵי יִשְׂרָאֵל, לֹא הִגִּיעוּ אוֹתָהּ שָׁעָה לְתְּשׁוּבָה אֲמִיתִית. שָׁכֵן, אָמְרוּ: "הִנֵּנוּ וְעֲלֵינוּ אֵל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אָמַר ה' כִּי חָטָאנוּ". "ה'" (אָמַר) כִּי חָטָאנוּ – אָנוּ לֹא חוֹשְׁבִים כִּךָ! מִשׁוּם כִּךָ, אֵין כָּאֵן תְּשׁוּבָה אֲמִיתִית מֵעוֹמֵק הַלֵּב, דְּבַר שֶׁהִיא מִתְקַבֵּל בְּשִׁמְיֵם בְּרָצוֹן. וְלָכֵן קוֹרָא אֲלֵיהֶם מֹשֶׁה, בְּשֵׁם ה': "אֵל תַּעֲלוּ, כִּי אֵין ה' בְּקִרְבְּכֶם".
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם (מֹשֶׁה) עֲלוּ זֶה בִּנְגֹב וְעֲלִיתֶם אֶת הָהָר

עַל הַכְּתוּב בַּפָּרָשָׁה (יג' יז'): "וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם (מֹשֶׁה) עֲלוּ זֶה בִּנְגֹב וְעֲלִיתֶם אֶת הָהָר", אוֹמֵר "כִּסָּא הַרְחֵמִים", שְׂאִין דְּבַר שְׁלֵם נִרְמָז בְּתוֹרָה, וּבְפִסּוּק זֶה רִמְזוּ מֹשֶׁה רַבְּנוּ עַל מַעֲשֵׂה נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן, עָלָיו מְסוּפָּר בַּגְּמָרָא (תַּעֲנִית דָּף יט'): פַּעַם אַחַת עָלוּ כָּל יִשְׂרָאֵל לְרַגֵּל לִירוּשָׁלַיִם, וְלֹא הָיָה לָהֶם מַיִם לְשִׁתּוֹת. הֵלֶךְ נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן אֶצֶל הַגְּמוֹן (=אִישׁ דָּת נוֹצְרִי) אַחַד שֶׁהָיָה שָׂם, וְאָמַר לוֹ: הֵלּוּנִי שְׁתִּים עֲשֵׂרָה מַעֲיָנוֹת מַיִם לְעוֹלֵי הָרְגֵלִים, וְאֲנִי אֲתֵן לָךְ שְׁתִּים עֲשֵׂרָה מַעֲיָנוֹת מַיִם. וְאִם לֹא הִרְיִנִי נוֹתֵן לָךְ שְׁתִּים עֲשֵׂרָה כַּכְּרִי כֶסֶף. וְקִבַּע לוֹ זָמָן (אוֹתוֹ הַגְּמוֹן). כִּיִּן שֶׁהִגִּיעַ זְמָנוֹ (שֶׁל נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן) לְהַחְזִיר, אוֹ שְׁתִּים עֲשֵׂרָה מַעֲיָנוֹת מַיִם, אוֹ שְׁתִּים עֲשֵׂרָה כַּכְּרִי כֶסֶף), וְלֹא יָרְדוּ גְשָׁמִים, בְּשַׁחֲרִית שְׁלַח לוֹ (הַהַגְּמוֹן לְנִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן): שִׁגַר לִי אוֹ מַיִם אוֹ מַעוֹת שֵׁישׁ לִי בִידְךָ!

שְׁלַח לוֹ (נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן): עֲדִין יֵשׁ לִי שְׁהוֹת בַּיּוֹם. וְכֵן בְּצַהָרִים, וְכֵן בְּמִנְחָה שְׁלַח לוֹ (אוֹתוֹ הַגְּמוֹן): שִׁגַר לִי אוֹ מַיִם אוֹ מַעוֹת! שְׁלַח לוֹ (נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן): עֲדִין יֵשׁ לִי שְׁהוֹת בַּיּוֹם. לְגַלְגַל עָלָיו אוֹתוֹ הַגְּמוֹן, (ו)אָמַר: אֲפֹשֶׁר, כָּל הַשָּׁנָה כְּלָה לֹא יָרְדוּ גְשָׁמִים, וְעַכְשֵׁיו יָרְדוּ גְשָׁמִים! מִיָּד נִכְנַס אוֹתוֹ הַגְּמוֹן לְבֵית הַמְּרַחֵץ בְּשִׁמְחָה. נִכְנַס נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן לְבֵית הַמְּקַדֵּשׁ כְּשֶׁהוּא עֹצֵב, וְנִתְעַטֵּף וְעָמַד בְּתַפְּיֵלָה, וְאָמַר לְפָנָיו: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, גְּלוּי וְיודֵעַ לְפָנֶיךָ שְׁלֹא לְכַבּוֹדִי עֲשִׂיתִי, וְלֹא לְכַבּוֹד בֵּית אֲבָא עֲשִׂיתִי, אֲלֵא לְכַבּוֹדְךָ עֲשִׂיתִי כִּדִּי שִׁיְהִי מַיִם מִצּוּיִן לְעוֹלֵי רְגֵלִים. מִיָּד עָלוּ עֵבִים וְיָרְדוּ לָהֶם גְשָׁמִים, עַד שֶׁהָיוּ מְלֹאוֹת כָּל הַמַּעֲיָנוֹת (שֶׁל אוֹתוֹ הַגְּמוֹן), וְהוֹתִירוּ. יָצָא אוֹתוֹ הַגְּמוֹן מִן הַמְּרַחֵץ, וְנִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן יָצָא מִבֵּית הַמְּקַדֵּשׁ. כְּשֶׁפָּגְעוּ זֶה בְּזֶה, אָמַר לוֹ (הַהַגְּמוֹן): תֵּן לִי דְמֵי מַיִם יוֹתֵר שֵׁישׁ לִי בִידְךָ! יוֹדֵעַ אֲנִי שְׁאֵלְהִיד לֹא הִרְעִישׁ אֶת הָעוֹלָם אֲלֵא בְּשִׁבְלֶיךָ, אֲלֵא (=אוֹלָם) עֲדִין יֵשׁ לִי פִתְחוֹן פֶּה עָלֶיךָ שְׂאוּצִיא מִמֶּךָ מַעוֹתִי, (מִשׁוּם) שֶׁכָּבֵר שֶׁקָּעָה חֲמָה (וְעֵבֵר הַזְּמָן שֶׁקָּבַעְנוּ), וּמַיִם בְּרִשׁוֹתֵי יָרְדוּ (=הַגְּשָׁם יָרַד בְּזְמַן שְׁלִי, מִשְׁמַע לְאַחַר הַשְׁקִיעָה). חֲזַר וְנִכְנַס נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן לְבֵית הַמְּקַדֵּשׁ, וְנִתְעַטֵּף וְעָמַד בְּתַפְּיֵלָה, אָמַר לְפָנָיו: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, הוֹדַע שֵׁישׁ לָךְ אֶהוּבִים בְּעוֹלָמְךָ (וּכְשֵׁם שֶׁעֲשִׂיתִי לִי גַם בְּרִאשׁוֹנָה, כִּךָ עֲשֵׂה לִי גַם בְּאַחֲרוֹנָה). מִיָּד (נִשְׁבְּחָה הָרוּחַ) וְנִתְפָּזְרוּ הָעֵבִים, וְזָרְחָה הַחֲמָה. אָמַר אוֹתוֹ הַגְּמוֹן: אֲלֵמְלֵא שְׁנַקְדָּה (=זָרְחָה) חֲמָה, הָיָה לִי פִתְחוֹן פֶּה עָלֶיךָ שְׂאוּצִיא מִמֶּךָ אֶת מַעוֹתֵי... (וּמִסְפָּרַת הַגְּמָרָא) וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ 'נִקְדִּימוֹן' שְׁנַקְדָּרָה (=זָרְחָה) חֲמָה בְּעֵבוֹרוֹ.

אוֹמֵר "כִּסָּא הַרְחֵמִים", שֶׁכָּל זֹאת רָאָה מֹשֶׁה רַבְּנוּ בְּרוּחַ קוֹדֶשׁוֹ, וְרִמְזוּ עַל-כֵּךָ בְּאוֹמְרוֹ: "וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם (מֹשֶׁה) עֲלוּ זֶה בִּנְגֹב וְעֲלִיתֶם אֶת הָהָר, וּרְאִיתֶם אֶת הָאָרֶץ מֵהָהָר וְאֵת הָעָם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ הַחֹזֵק הוּא הַרְפָּה הַמַּעֲט הוּא אִם רַב". "נִגְב" – רִאשֵׁי תִיבוֹת נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן, "זֶה" גְּמָטְרִיָּה יב', רִמְזוּ ל-יב' (=12) מַעֲיָנוֹת הַמַּיִם שֶׁלָּוָה נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן מֵאוֹתוֹ הַגְּמוֹן. "וְעֲלִיתֶם אֶת הָהָר" – אֵין הָר, אֲלֵא יְרוּשָׁלַיִם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: "יְרוּשָׁלַיִם הָרִים סְבִיב לָהּ", וְזֶה רִמְזוּ לְעוֹלֵי הָרְגֵל, שֶׁעָלוּ לִירוּשָׁלַיִם. "הַרְפָּה" – רִמְזוּ לְאוֹתוֹ הַגְּמוֹן, שֶׁנִּחְלַשׁ לְאַחַר שִׁירְדוּ הַגְּשָׁמִים. "הַמַּעֲט" – רִאשֵׁי תִיבוֹת הַמַּעֲשִׂים טוֹבִים, שֶׁהָיוּ בְּיַד נִקְדִּימוֹן בֶּן גּוּרִיּוֹן, שֶׁהֵם "רַב" (=רַבִּים), וּבִזְכוּתָם זָכָה שֶׁנַּעֲשֶׂה לוֹ גַם "וְלֹא תִתּוֹרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם"

אוֹמְרִים חו"ל: "עֵינִים רוֹאוֹת, וְלֵב חוֹמֵד וְכָלִי מַעֲשֵׂה גוֹמְרִים... (כִּךָ בָּאִים לְיַד הָעֵבִירָה בְּפוּעֵל). וְעַל-כֵּן, יִשְׁפִּיל הָאָדָם אֶת עֵינָיו כְּלָפֵי מְטָה. וְזֹאת, כְּפִי שְׂרָמְזָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (בְּרִאשִׁית לַח, כֹּא): "אֵיךְ הַקְּדוּשָׁה, הוּא בְּעֵינִים עַל הַדְּרָךְ" – הֵיכֵן הִיא הַקְּדוּשָׁה שֶׁל הָאָדָם? – "הוּא בְּעֵינִים עַל הַדְּרָךְ", כְּאֲשֶׁר שׁוֹמֵר הוּא אֶת עֵינָיו בְּדְרָךְ... מְסוּפָּר עַל הַגָּאוֹן רַבִּי אֱלִיהוּ זצ"ל, שֶׁפָּעַם נָגַשׁ אֵלָיו בַּחוּר מֵהִישִׁיבָה, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ רִשׁוֹת לְנִסּוּעַ לְחַתוּנָה שֶׁל קְרוֹבוֹ. שָׁאֵל אוֹתוֹ רַבִּי אֱלִיהוּ: "הֵאֵם אַתָּה יוֹדֵעַ שֶׁתִּשְׁמַר שֵׁם הַצְּנִיעוּת, וְשִׁלָּא תִהְיֶה שֵׁם שׁוֹם תַּעְרוּבַת שֶׁל נָשִׁים וּגְבָרִים?" הַתְּחִיל הַבְּחוּר לְגַמְגֵם, וְאָמַר: "אָבִי, אֲנִי וְאֲנִי נֹשֵׁב בְּשִׁלְחָן נְפָרָד, וְ"לִי זֶה לֹא יִזְיק...". רַבִּי אֱלִיהוּ הוֹדַע עַל שְׂוֹמְעוֹ אֶת דְּבָרֵי הַתְּלִמִּיד, וּמִיָּד עָנָה לוֹ: "אֲנִי כֹבֵד לְמַעַלָּה מִגִּיל שְׁמוֹנִים שָׁנָה, וּבְעֵין אַחַת אֲנִי עוֹר, וְלִמְרוֹת זֹאת, כְּשֶׁאֲנִי עוֹבֵר בְּרַחוּב, אֲנִי מִתְמַלֵּא פֶחַד, שְׂמָא אֲכַשֵּׁל בְּהַסְתַּכְלוֹת אִסוּרָה. וְאַתָּה, בַּחוּר צְעִיר, עִם שְׁתֵּי עֵינֵי בֶּשֶׁר אוֹמֵר לִי "לִי זֶה לֹא יִזְיק"!?!"

נָא לְשִׁמּוֹר עַל קְדוּשַׁת הַגִּילְיוֹן! שְׁבַת שְׁלוֹם לְכָל בֵּית יִשְׂרָאֵל!

 כְּנִיסַת הַשָּׁבֶת: 19:12

<http://bnei-zion.com>

פְּרֻשַׁת הַשָּׁבוּעַ: שְׁלַח-לָךְ

יְצִיאַת הַשָּׁבֶת: 20:26 (ר"ת 21:11)

עַרְשׂוֹת קַבְ"ב' סִיּוֹן תַּשַּׁע"ג (31.5.13)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח יְהוָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית... " (טו' לח')

בְּכָל בִּקְרָה, סְמוּךְ לַתְּפִילַת שַׁחֲרִית, אָנוּ מִתְעַטְּפִים בְּטָלִית גְּדוּלָה, וּמְבָרְכִים: "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו, וְצִוְּנוּ לַהֲתַעֲטֹף בְּצִיצִית".

נִשְׁאַלְתָּ הַשְּׁאֵלָה: מִדּוּעַ אֵינָנוּ מְבָרְכִים "לַהֲתַעֲטֹף בְּטָלִית"? וְהֲלֹא אָנוּ מִתְעַטְּפִים לַתְּפִילָה בְּטָלִית וְלֹא בְּצִיצִית! אֲלֹא – אוֹמְרִים חֲכָמֵי יִשְׂרָאֵל – בְּכוֹנֵה תְּחִילָה קָבְעוּ אֲנָשֵׁי כְּנֶסֶת גְּדוּלָה, מְסֻדְרֵי הַפְּרָכּוֹת לְמִינֵיהֶן, שִׁיבְרָכוּ עַל לְבִישַׁת טָלִית גְּדוּלָה, דּוֹקָא בְּבִרְכָה "לַהֲתַעֲטֹף בְּצִיצִית". בְּכֵךְ בִּקְשׂוּ עֲנָקֵי הָרוּחַ הַקְּדוּמוֹנִים לְהַדְרִיךְ כָּל אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל, שִׁינְהֵג תְּמִיד בְּאוֹרֵחַ חַיִּים שֶׁל עֲנָוָה וְצִנִּיעוּת, כְּמוֹ הַצִּיצִיּוֹת הַקְּבוּעוֹת בְּטָלִית, וְהַנְּתוּנוֹת כָּל הַזְּמָן בְּשִׁפְלוֹת וְנִגְרָרוֹת תְּמִיד כְּלָפֵי מְטָה. וּמִשׁוּם כֵּךְ אָנוּ מְרוֹמְמִים אֶת הַצִּיצִיּוֹת מְשֻׁפְלוֹתָן, וּמְבָרְכִים עֲלֵיהֶן – לוֹמְרֵי לָךְ שֶׁתְּכוֹנֵה זוֹ שֶׁל עֲנָוָה וְצִנִּיעוּת מְבוֹרָכָה.

וּבְעֵינַיִן זֶה אָמְרוּ חו"ל בְּמִסְכַּת עִירוּבֵין (יג, עב): "כָּל הַמְּשֻׁפָּל עֲצָמוֹ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְגַבִּיהוּ. וְכָל הַמְּגַבִּיָּה עֲצָמוֹ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשֻׁפְּלוֹ. כָּל הַמְּחֻזָּר עַל הַגְּדוּלָה, הַגְּדוּלָה בּוֹרַחַת מִמֶּנּוּ. וְכָל הַבוֹרַח מִן הַגְּדוּלָה, הַגְּדוּלָה מְחֻזָּרָה אַחֲרָיו".

"וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה'" (טו' לט')

כּוֹתֵב כָּאֵן רַש"י: וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה'" – הַמְּנִינִן (=הַגִּימְטְרִיָּה) שֶׁל הַמֶּלֶךְ "צִיצִית" הוּא שֵׁשׁ מֵאוֹת (600). וְעוֹד שְׁמוֹנֵה חוּטִים, וְחֲמִשָּׁה קְשָׁרִים הַמְּצוּיִים בְּכַנְפוֹת הַצִּיצִית, שֶׁהֵם יַחַד שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה (13), סָךְ-הַכֹּל שֵׁשׁ מֵאוֹת וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה (613), כְּמִנְיַן תְּרִי"ג הַמִּצְוֹת שֶׁבַתּוֹרָה. וְעַל-כֵּךְ אוֹמְרִים חו"ל: כָּל הַמְּקִיָּם מִצְוֹת צִיצִית – מַעֲלָה עֲלָיו (=נִחְשָׁב) כְּאִילוֹ קִיָּם בְּכָל רָגַע וְרָגַע אֶת "כָּל מִצְוֹת ה'" (תְּרִי"ג מִצְוֹת).
וְלֹא תִתּוֹרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם, אֲשֶׁר אַתֶּם זְנִים אַחֲרֵיהֶם".

עַל הַכְּתוּב: (שְׁמוֹת יו' יא): "וְהָיָה כַּאֲשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבְרַת יִשְׂרָאֵל, וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגִבְרַת עַמְלֵק" שׁוֹאֲלִים חו"ל: וְכִי יָדָיו שֶׁל מֹשֶׁה עוֹשׂוֹת מְלַחְמָה, אוֹ שׁוֹבְרוֹת מְלַחְמָה (=שׁוֹבְרוֹת אֶת כַּחַת יִשְׂרָאֵל בְּמִלְחָמָה)? – אֲלֹא (עוֹנִים חו"ל), לוֹמְרֵי לָךְ, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְסֻתְּפִלִין כְּלָפֵי מַעֲלָה וּמְשַׁעֲבָדִים אֶת לְבָבָם לְאַבְיָהֶם שֶׁבְּשָׂמִים – הָיוּ מְתַגְּבְּרִים, וְאִם לֹא – הָיוּ נוֹפְלִים.

יְדוּעַ וּמְפוֹרָסִם מִהַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, שֶׁ"עַמְלֵק" רוּמְזוֹ עַל הַיָּצָר הָרָע, הַמְּפִיל אֶת הָאָדָם בְּרִשְׁתּוֹ. וְהֵנָּה יְדוּעַ, שֶׁכַּאֲשֶׁר הָאָדָם נִמְצָא בְּבִתֵּי כְּנִסְיוֹת וּבְבִתֵּי מְדַרְשׁוֹת, הוּא אֵינּוּ צָרִיךְ לְחַשׁוֹשׁ כָּל-כֵּךְ מִכַּחוֹ שֶׁל "עַמְלֵק" (=הַיָּצָר הָרָע), כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חו"ל (סוּכָה נב'): "אִם פָּגַע בְּךָ מְנַוֵּל זֶה (=הַיָּצָר הָרָע) – מוֹשְׁכֵהוּ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ. אִם אָבָן הוּא (=הַיָּצָר הָרָע) – (הוּא) נִימוּחַ, (וְ)אִם בְּרוּזֵל הוּא – (הוּא) מְתַפּוּצֵץ".

וְלָכֵן, עֵיקָר כַּחוֹ שֶׁל עַמְלֵק הוּא כַּאֲשֶׁר אִישׁ יִשְׂרָאֵל מְסֻתּוֹבֵב בְּדַרְכָּיִם. אוֹ אִזּוֹ הָאָדָם צָרִיךְ שְׁמִירָה יִתְרָה. וְזֶהוּ שֶׁאָמְרָה הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה (דְּבָרִים כה, יז): "זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עַמְלֵק... אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדַרְךְ" – עֵיקָר הַסְּכָנָה מִצֵּד עַמְלֵק הוּא "אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדַרְךְ" (כַּאֲשֶׁר הוּא "יִפְגּוֹשׁ" אוֹתָךְ בְּמִקְרָה בְּדַרְךְ).

אוּלָּם אָמְרוּ חו"ל: יֵשׁ עֲצָה אַחַת לְהִלָּחֵם כְּנֶגֶד עַמְלֵק זֶה, הַנְּלָחֵם אֶתְנוּ בְּדַרְכָּיִם, וְהִיא עַל-יְדֵי שְׁנִקְדֵשׁ אֶת הַלֵּב וְאֶת הָעֵינַיִם לַה' יִתְבָּרֵךְ, וְכְמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּפְרֻשַׁת צִיצִית (בַּמְדַּבֵּר טו', לט'): "וְלֹא תִתּוֹרוּ אַחֲרַי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם, אֲשֶׁר אַתֶּם זְנִים אַחֲרֵיהֶם".

וְהֵנָּה יְדוּעַ מַה שֶׁכְּתוּב בִּירוּשָׁלַיִם (בְּרֻכּוֹת ט'): "אָמַר ר' לִוִי: לִיבָא וְעֵינָא תְּרִין סְרוּרִין דְּחֻטָּאָה" (=הַלֵּב וְהָעֵינַיִם הֵם שְׁנֵי סְרוּרֵי-מִתּוֹכִי) עֲבִירָה, וְעוֹד מְמַשִּׁיךְ הַכְּתוּב: אוֹמֵר הַקַּב"ה לְאָדָם (מְשַׁלֵּי כג, כו'): "תְּנֵה בְּנֵי לִבְךָ לִי, וְעֵינֶיךָ

דרכי תצוננה", "אי יהבית לי לבך ועיניך, אַנא ידע שאת לי" – אומר הקב"ה: אם אתה נותן לי את לבך ועיניך, אני יודע שאתה כלך שלי.

ואם כן, נמצא שעיקר עבודתו של איש ישראל הוא להקדיש את לבו ואת שתי עיניו לה' יתברך, כי אז מעיד עליו הקב"ה: "אתה כלך שלי". וזהו שאמרו חז"ל במתק לשונם: "כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה" – "מסתכלין" דוקא, שמקדשים את עיניהם להסתכל רק כלפי מעלה לה'. "ומשעבדים את לבם לאביהם שבשמים" – שמוסרים גם את לבם לה' – "היו מתגברים" על עמלק, הוא יצר הרע.

ולכן חובה קדושה היא לאדם הרוצה לקדש את עצמו, שיזהר ביותר כשהוא מתהלך בחוץ, בדרכים, שלא להסתכל על הנשים ההולכות בפריצות, שכן אמרו חז"ל: "עינים רואות, ולב חומד וכלי מעשה גומרים..." (כף באים לידי העבירה בפועל).

ועל-כן, ישפיל עיניו למטה. ולכך התכונה התורה הקדושה (בראשית לח, כא): "איה תקדשה הוא בעינים על הדרך" – היכן היא הקדושה של האדם? – "הוא בעינים על הדרך", כאשר שומר הוא את עיניו בדרך... (על פי "אורה של תורה" להרה"ק פינתס פרידמן)

"כי דבר ה' בזה ואת מצותו הפר, הכרת תכרת הנפש ההוא עונה בה"

אמרו חז"ל: בעון ביזוי תלמידי חכמים – חרבה ירושלים, כפי שנאמר במסכת שבת (קיט'): "לא חרבה ירושלים, אלא בשביל שביוזו תלמידי חכמים... אמר רבי יהודה, אמר רב: כל המבונה תלמיד חכם, אין רפואה למכתו". חרבה מסופר על גדל עונו של המבונה תלמידי חכמים, אבל אחד המקרים הקשים של ביזוי תלמיד חכם ארע לפני כ-460 שנה בעיר סלוניקי, ונכתב על-ידי רבי מרדכי מאושמינא ב'אגרת החלום' הנוראה והמפורסמת, שכתב והשאיר אחריו כצוואה לדורות.

באגרת מסופר על מעשה נורא, באיש בליעל אחד, שהרב יוסף בן לב הוציא פסק דין נגדו. והנה, לאחר מכן, כאשר פגש אותו איש בליעל את המהר"י בן לב ברחוב, עמד וסטר לו על לחיו, לעיני קהל ועדה. ואף אחד מהאנשים שם לא מחה בידו, משום שהיה עשיר גדול, תקיף ואלים.

כאשר הגיע המהר"י בן לב לפני חנות של מוכר בשמים אחד, קרע את בגדיו, ואמר: "שומו שמים על זאת". והנה, באותו לילה נכנס אותו הבשם לחנותו, כשנר בידו, וראה שם עכבר. כאשר נסה להתקרב אליו, התלקחה הסחורה שבחנות, ופרצה דליקה גדולה.

באותה דליקה עלו באש כחמשת אלפים בתים של יהודים, וכמה בתי כנסיות ובתי מדרשות. מספר ההרוגים הגיע ל-314, שהוא כמנין אחד משמותיו של הקב"ה ("שדי").

בהמשך אותה 'אגרת החלום' מספר רבי מרדכי מאושמינא, שבא אליו בחלום איש הדר, בתואר פנים וזקנו מגודל, ואמר לו: 'הנני מגלה לך נסתרים'. תדע לך שאני מהר"י בן לב, ובעת שהייתי בתיים בזה העולם, ישבתי על כסא דין, לשפוט בין איש ובין רעהו. ובאו אלי שני אנשים בדבר איזה משפט, ויצא אחד מהם חיב. ולא רצה אותו האיש לצית לדין, מחמת שהיה איש אלים. אז הזהרתי אותו באזהרה הידועה, ויצאתי לחוץ. ויצא אותו חיב והכה אותי על לחיי. וענני זה תקיף על עצמותי עד היום, ואין לו שום תקומה עד היום. ונגזר עליך, שאתה מיוצאי צאצאיו, לתקן אותו ותהיה לו תקומה על זה...

אז נרתעתי ונשתוממתי, ונשארתי כאבן דומם בערך רבע שעה. לאחר שזה נגע בפני, ואמר לי: "מה זה שתקת?" אז התחלתי לבכות מאד, ואמרתי: "לא ידעתי במה אתקן אותו, כי אין לי ידיעה בייחודים ובכפונות". אז אמר לי המהר"י בן לב: "תדע, שגם נגזר עליך, שתקנה את הספר 'שו"ת מהר"י לב', ותלמד אותו בקביעות, עד שיהיה שגור על פיך, מראשו ועד סופו. אז תהיה תקומה אליו, ויוכל לעלות ממדרגה למדרגה". אמרתי לו: "כמה אלמד התשובות הנ"ל, עד שתהיינה שגורות על פיי?" אמר לי: "לא פחות מארבע שנים..."

(יש לציין, שהחלום הנורא המתואר באגרת, נכתב כמאה וחמישים שנה לאחר ביזוי המהר"י בן לב, שבקבות אותו ביזוי תלמיד חכם התרחש האסון הגדול על יהדות סלוניקי)...

נא לשמור על קדושת הגיליון!

שבת שלום לכל בית ישראל!

כְּנִיסַת הַשַּׁבָּת: 19:12

<http://bnei-zion.com>

פְּרֻשַׁת הַשְּׁבוּעַ: שְׁלַח-לָךְ

יְצִיאַת הַשַּׁבָּת: 20:26 (ר"ת 21:11)

עַרְשׂוֹת קַב' סִיּוֹן תַּשַּׁע"ג (31.5.13)

הַפְּטָרָה: "וַיִּשְׁלַח יְהוָה" (לקבלת העלון בדוא"ל שלח הודעה ל moshe45@bezeqint.net) (הזמנים לפי העיר חיפה)

"בְּנֵי צִיּוֹן"

"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כַּנְּפֵי בְּגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם"

עַל הַפְּתוּב, "דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כַּנְּפֵי בְּגָדֵיהֶם לְדֹרֹתָם", שׁוֹאֲלִים חו"ל, מְדוּעַ נִכְתְּבָה הַמְּלָה "לְדֹרֹתָם" לֹא הָאוֹת ו' הָרִי, לְכַאוּרָה, הִיָּה צָרִיךְ לְהִיּוֹת כְּתוּב "לְדֹרֹתָם".
אוֹמֵר עַל-כֵּן הַזְּהָר הַקָּדוֹשׁ: הַמְּלָה "לְדֹרֹתָם", הַחֲסֵרָה אֶת הָאוֹת ו', בָּאָה לְרְמוּז לָנוּ עַל "דִּירְתָם" שֶׁל יִשְׂרָאֵל, כְּדִי לֹאמַר לָנוּ כִּי לְצִיצִית יֵשׁ תַּפְקִיד מִשְׁלִים בְּבֵית הַיְהוּדִי, בְּנוֹסָף לְתַפְקִיד הַמְּזוּזָה. שָׁכֵן, הַמְּזוּזָה הִיא כִּידוּעַ שְׁמִירָה מִמְּלֶאךָ הַמּוֹת, הַתִּיבָה "מְזוּזוֹת" רוֹמְזוֹת עַל 'זוֹ מוֹת'. אוֹלָם, בְּמְזוּזָה יֵשׁ רַק שְׁתֵּי פְּרָשִׁיּוֹת ("שְׁמַע" ו"וְהָיָה אִם שָׁמַע"). עַל-כֵּן צוּהָה הַקַּב"ה לְלַבּוֹשׁ צִיצִית, כְּדִי שֶׁיִּהְיוּ לְאָדָם כָּל שְׁלֹשׁ הַפְּרָשִׁיּוֹת בְּדִירְתוֹ, בְּבַחֲבִינַת (קַהֲלַת ד', יב): "וְהַחוּט הַמְּשֻׁלָּשׁ לֹא בְּמַהֲרָה יִנְתַּק".

וְהִנֵּה, כְּאֲשֶׁר הָאָדָם מִתְעַטֵּף בְּצִיצִית, וְיוֹצֵא מִפְּתַח דִּירְתוֹ שְׁלֵם, הַקַּב"ה שְׁמַת. שָׁכֵן, הַמְּלֶאךָ הַמְּשַׁחֵת זֶה מִשָּׁם, וְכַךְ נִצַּל אוֹתוֹ אָדָם מִכָּל גִּזְק וּמִכָּל מִשְׁחִית. כְּפִי שְׁמוּבָא בְּזוּהָר (זוּהָר חֲדָשׁ מִדְּרַשׁ רוֹת): "פְּתַח הַמְּצוּיִן בְּמְזוּזָה – אֵין מְזִיק, וְאֵין שָׁטָן וְאֵין פְּגַע רַע מִתְקָרֵב אֵלָיו, מִפְּנֵי שֶׁהַקַּב"ה שׁוֹמֵר הַפְּתַח. (ו)אֶפִּילוּ בְּשַׁעַר שְׁנֵיתָן רְשׁוּת לְמֶלֶךְ הַמְּשַׁחֵת לְחַבֵּל, (כְּאֲשֶׁר הוּא) זוֹקֵף עֵינָיו, וְרוֹאֵה שְׁשֵׁם 'שְׁדִי' (בְּמְזוּזָה) עוֹמֵד עַל הַפְּתַח (אֵין הוּא נִכְנָס לְאוֹתוֹ בֵּית), כְּדַכְתִּיב: 'וְלֹא יִתֵּן הַמְּשַׁחֵת לְבָא אֶל בְּתִיכֶם לְנִגְף'. לְפִיכָּךְ, צָרִיךְ הָאָדָם שֶׁיִּהְיָ תָמִיד מְצוּי בְּמִצּוֹת מְזוּזָה" וְזֶהוּ שְׁכַתוּב: "לְדֹרֹתָם" – אֵל תִּקְרָא "לְדֹרֹתָם", אֵלָּא לְ"דִירְתָם" – בְּשִׁבִיל דִּירְתוֹ שֶׁל הָאָדָם, שֶׁיִּהְיָ שֵׁם שְׁלֵם, וְיוֹצֵא מִפְּתַח בֵּיתוֹ כְּשֶׁהוּא "עֲטוּף" וּמוֹגֵן בְּשִׁלֹּשׁ פְּרָשִׁיּוֹת – "שְׁמַע", "וְהָיָה אִם שָׁמַע" ו"צִיצִית".

"וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה'"

עַל הַכְּתוּב "וְהָיָה לָכֶם לְצִיצִית... וּזְכַרְתֶּם אֶת כָּל מִצְוֹת ה'", אוֹמֵר רַש"י: הַמְּנִין (=הַגִּימָטְרִיָּה) שֶׁל הַמְּלָה "צִיצִית" הוּא **שש מאות (600)**. וְעוֹד **שמונה חוטים, וחמשה קשרים המצויים בכנפות הציצית, שהם יחד שלש עשרה (13)**, סָךְ-הַכֵּל **שש מאות ושלש עשרה (613)**, כְּמִנְיַן תְּרִי"ג הַמִּצְוֹת שֶׁבְּתוֹרָה. וְעַל-כֵּן אוֹמְרִים חו"ל: כָּל הַמְּקִיָּם מִצְוֹת צִיצִית – מַעֲלָה עֲלֵיו (=נִחְשָׁב) כְּאֵילוֹ קִיָּם בְּכָל רִגְעַ וְרִגְעַ אֶת "כָּל מִצְוֹת ה'" (תְּרִי"ג מִצְוֹת הַתּוֹרָה).

וְהִנֵּה, עַל גְּדֵל מַעֲלַת הַצִּיצִית מְצִינּוּ בְּגִמְרָא (מִנְחוֹת מִד'): "...מַעֲשֶׂה בְּאָדָם אֶחָד שֶׁהָיָה זֶהִיר בְּמִצְוֹת צִיצִית. שָׁמַע שֶׁיֵּשׁ זִוְנָה (אֶחָת) בְּכַרְכֵי הַיָּם שְׁנוּטְלַת אַרְבַּע מֵאוֹת זְהוּבִים בְּשַׁכְרָה. שָׁגַר לָהּ אַרְבַּע מֵאוֹת זְהוּבִים, וְקִבְעָה לוֹ זָמָן. כְּשֶׁהִגִּיעַ זְמַנּוֹ, הִלָּךְ וַיֵּשֶׁב עַל הַפְּתַח (=פְּתַח בֵּיתוֹ). נִכְנָסָה שְׁפָחָתָה וְאָמְרָה לָהּ: אוֹתוֹ אָדָם שֶׁשָּׁגַר לָךְ אַרְבַּע מֵאוֹת זְהוּבִים בָּא וַיֵּשֶׁב עַל הַפְּתַח. אָמְרָה לָהּ: יִכְנָס. נִכְנָס. הַצִּיעָה לוֹ שְׁבַע מִטוֹת – שֵׁשׁ שֶׁל כֶּסֶף וְאֶחָת שֶׁל זָהָב. וּבֵין כָּל אֶחָת וְאֶחָת סֵלָם שֶׁל כֶּסֶף, וְעֲלִיוֹנָה שֶׁל זָהָב. וְעֲלֵתָה וַיִּשְׁבָּה עַל גְּבִי הָעֲלִיוֹנָה (כְּשֶׁהִיא) עִירוּמָה. וְאָף הוּא עָלָה לֵישֵׁב עִירָם כְּנִגְדָּה. בָּאוּ אַרְבַּע צִיצִיּוֹתָיו וְטָפְחוּ לוֹ עַל פְּנָיו.

נִשְׁמַט וַיֵּשֶׁב עַל גְּבִי קַרְקַע. וְאָף הִיא נִשְׁמָטָה וַיִּשְׁבָּה עַל גְּבִי קַרְקַע. אָמְרָה לוֹ: גִּפְּהָ שֶׁל רוּמִי (=נִשְׁבַּעָה בְּחַיֵּי הַמֶּלֶךְ הַרוּמָאִי), שְׁאֵין אֲנִי מְנִיחָתְךָ, עַד שֶׁתֹּאמַר לִי מָה מוּם רְאִיתָ בִּי. אָמַר לָהּ: הָעֲבוּדָה (=לְשׁוֹן שְׁבוּעָה), שֶׁלֹּא רְאִיתִי אֲשֶׁה יָפָה כְּמוֹתְךָ, אֵלָּא מְצוּהָ אֶחָת צוּהָ אֱלֹהֵינוּ וְצִיצִית שְׁמָה. וְכַתִּיב בָּהּ, "אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם" (בַּמִּדְבָּר טו), שְׁתֵּי פְּעָמִים – אֲנִי הוּא שְׁעֵתִיד לְפָרַע, וְאֲנִי הוּא שְׁעֵתִיד לְתַן שְׂכָר. וְעַכְשֵׁיו נִדְּמוּ עֲלֵי כְּאֲרַבְעָה עֲדִים. אָמְרָה לוֹ: הָעֲבוּדָה, שְׁאֵינִי מְנִיחָתְךָ עַד שֶׁתֹּאמַר לִי מָה שְׁמֶךָ, וְמָה שֵׁם עֵירְךָ, וְמָה שֵׁם רִבְךָ, וְמָה שֵׁם בֵּית מְדַרְשְׁךָ שְׁאֵתָה לֹאִמַד בּוֹ תוֹרָה. כְּתוּב וְנָתַן בִּידָה. עֲמֻדָה וְחֻלְקָה כָּל נִכְסֶיהָ – שְׁלִישׁ לְמַלְכוּת, וְשְׁלִישׁ לְעַנְיִים, וְשְׁלִישׁ נְטֻלָה בִּידָה, חוּץ מֵאוֹתָן מְצֻעוֹת (=סְדִינִים), וּבָאָה לְבֵית מְדַרְשׁוֹ שֶׁל רַבִּי חֵיָא. אָמְרָה לוֹ: רַבִּי, צוּהָ עָלֵי וַיַּעֲשׂוּנִי גִיּוֹרֵת. אָמַר לָהּ: בְּתִי, שְׁמָא עֵינֶיךָ נָתַתְּ בְּאֶחָד מִן הַתְּלִמִּידִים? הוֹצִיאָה הַכְּתָב מִיָּדָה וְנָתַתָּה לוֹ. אָמַר לָהּ, לְכִי זְכִי בְּמִקְוֶה. אוֹתָן

מצעות שהציעה לו באסור – הציעה לו בהתר. זה מתן שכרו בעולם הזה, ולעולם הבא איני יודע כמה".
(לפני קריאת שמע, וכן כשיאמר... מארבע כנפות כל הארץ, יקבץ כל ארבע כנפות הטלית, ויאחזם בידו
השמאלית, כנגד הלב שהוא בשמאל, ותעשה כך עד שתאמר 'ודבריו חיים וקיימים ונאמנים ונחמדים לעד'.
(בן איש חי, הלכות שנה ראשונה, פרשת שמות)

והטעם לכך ששמים את ארבע הציציות כנגד הלב הוא כיון שמספר החוטים בארבע כנפות הציצית הוא לב'
(8=32 כפול 4). והרי כל המקיים מצות ציצית כאילו קיים בכל רגע ורגע את כל מצות התורה, והתורה, היא
בבחינת ה"לב" המחיה את כל הגוף בכל רגע ורגע. ידוע שהתורה מסתיימת באות ל' "...לעיני כל ישראל",
ומתחילה באות ב' "בראשית ברא..." אותיות המצטרפות למלה "לב" – כדי לרמוז לנו שכשם שאין להפסיק
את הלמות הלב בגופנו אפילו למשך שנה אחת, כך איננו רשאים להפסיק כל ימי חיינו את לימוד התורה.
"ותשא כל העדה ויתנו את קולם, ויבכו העם בלילה ההוא" (יד' א')

אומרים חז"ל: כל ישראל, דהינו ששים רבוא איש, התחילו לבכות בקול, ואמרו: הנה אנו הולכים ליפול בידי
יושב הארץ. ואז כלם געו בבכי. אמר להם הקב"ה: אתם בוכים בכיה של חינוך, חייכם שאקבע הלילה הזה (שהיה
ליל תשעה באב) ליום בכיה לדורות.

באותה שעה נגזרה הגזירה, שיחרבו ביום הזה בית המקדש הראשון ובית המקדש השני. וכן, מאותו ליל תשעה
באב ואילך, במשך כל ארבעים השנים, היו מתים הרבה אנשים בכל תשעה באב. וכך היה: ערב תשעה באב היה
משה מכריז בכל המחנה, שיצאו כלם ויחפרו קברים לעצמם וישכבו שם, שלא יהיה מי שיקברם. ולמחרת, ביום
תשעה באב, היה מוציא פרוזים, שכל מי שנשאר בחיים, יצא מקברו.

וכל אותם אלו שמתו, מיתתם היתה כמו מיתת המרגלים, שהיתה תולעת יוצאת מטבורם ונכנסת לפיהם והיתה
הורגת אותם. וגזירה רעה זו ארכה שלשים ושמונה שנים, עד תום כל הדור שהיו בני עשרים ועד ששים שנה.
וימאחר והיו שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים איש, הרי נמצא שמתו כל ליל תשעה באב בין
חמשה עשר לששה עשר אלף איש.

ובשנה האחרונה, שהיתה שנת הארבעים, נכנסו כלם לקבריהם כבכל שנה, בידיעה שהם הולכים למות.
וכשהאיר היום, יצאו כלם חיים. והיו תמהים ואומרים, שמא טועים הם ביום, ואולי אין זה יום תשעה באב...
ובלילה השני נכנסו שוב לתוך קבריהם, בגלל הספק (וכך עשו עד ט"ו באב), וכשראו שאינם מתים, והלבנה
במילואה (ב-ט"ו בחדש הלבנה מלאה), הבינו שהקב"ה בטל את הגזירה, ועשו אותו היום ליום טוב, והוא יום
ט"ו באב.

"מראשית ערסתיכם תתנו לה" (טו' כא)

הגאון רבי משה סופר, בעל ה"חתם סופר", הרבה לכתוב ברבים על חשיבות חינוך הילדים הרפים לתורה וליראת
שמים. בין השאר, היה דורש על הכתוב שלפנינו: "מראשית ערסתיכם תתנו לה" – בעוד ילדכם נמצא
בראשית חייו ומוטל בעריסה, דאגו נא לנטוע בלבו אהבת תורה ויראת שמים, ואל תדחו זאת לעתיד קרוב או
רחוק! כי בחינוך הילדים תופס הפלל "יפה שעה אחת קודם", וככל שמקדימים לפעול ולהשפיע על הילד הרך,
גדל הסיכוי שהחינוך יניב פרי הילולים לשם ולתפארת.

"וראיתם אתו..."

ב-ג' חול המועד סכות, הרגיש הגאון רבי אליהו מוילנא, שקרובה שעת פטירתו מן העולם. ואף שחש אותה
שעה חולשה יתרה, אחז בשארית כוחותיו בארבע כנפות ציציותיו, ואמר: כתוב בתורתנו הקדושה: "וראיתם אתו
וזכרתם את כל מצות ה'", ושנינו(=ולמדנו) בירושלמי ברכות (א', ב'): "וראיתם אתם" לא כתוב כאן, אלא –
"וראיתם אתו"(=את הקב"ה) – להגיד, שכל המקיים מצות ציצית, זוכה ורואה את פני השכינה בעת פטירתו.
הגאון פריך בבכי מר, ושפתיו לחשו: מה קשה עלי הפרידה מהעולם הזה. שפן, בשכר פרוטות (מחיר "ציצית
קטן") אדם זוכה לקבל פני השכינה, ואילו בעולם האמת, שאני עובר אליו עתה, אפילו ירתום האדם את כל
כוחותיו, לא יוכל להשיג שכר מצות "ציצית קטן", שבעולם הזה.

שבת שלום לכל בית ישראל! נא לשמור על קדושת הגיליון!